UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Martin KLAUS

Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Martin Bárta

Olomouc 2022

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Martin Klaus (R19206)

Studijní obor: Geografie pro vzdělávání

Název práce: Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů

Title of thesis: Final destinations in the Croatia from the point of view of Czech tourists

Vedoucí práce: Mgr. Martin Bárta

Rozsah práce: 58 stran

Abstrakt:

Bakalářská práce s názvem *Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů* se zabývá cestovním ruchem, geografií Chorvatska a turismem v této zemi. Práce je rozdělena do několika částí. První část se zabývá specifiky cestovního ruchu, v další části je cestovní ruch zaměřen na Chorvatsko, kde jsou popsány nejvýznamnější, ale i netradiční oblasti k trávení různých typů dovolené. V praktické části se hodnotí, jakým způsobem tráví dovolenou v Chorvatsku čeští občané. Zjišťuje se například, s kým, jak a kam nejčastěji cestují, za co nejvíce utrácí, proč cestují právě do Chorvatska nebo co by mohlo vést ke zlepšení jejich dovolené v této balkánské zemi.

Abstract:

The bachelor thesis entitled *Destinations in Croatia from the point of view of Czech tourists* deals with tourism, the geography of Croatia and tourism in this country. The work is divided into several parts. The first part deals with the specifics of tourism, next part is focused on Croatia, where the most important but also non-traditional areas for spending various types of vacation are described. The practical part evaluates how Czech citizens spend their holidays in Croatia. For example, with whom, how and where they travel most often, what they spend the most money on, why they travel to Croatia, or what could improve their vacation in this Balkan country.

Klíčová slova:

Cestovní ruch, Chorvatsko, čeští turisté, cestování, památky, dovolená, způsoby dopravy, výletní cíle

Key words:

Tourism, Croatia, Czech tourists, travelling, sights, holiday, ways of travelling, trip destinations

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem *Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů* zpracoval samostatně pod odborným vedením Mgr. Martina Bárty a použil jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne 12. 12. 2022

……

Martin Klaus

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Martinovi Bártovi za odborné vedení, užitečné rady, ochotu a vstřícnost, kterou mi poskytoval při zpracování této bakalářské práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Martin KLAUS**
Osobní číslo:	**R19206**
Studijní program:	**B0114A330002 Geografie pro vzdělávání**
Téma práce:	**Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů**
Zadávající katedra:	**Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

Práce se bude zabývat oblastmi Chorvatska z hlediska českých turistů. V teoretické části bude důraz kladen na popsání nejvýznamnějších turistických regionů a jejich významu pro chorvatskou ekonomiku a mezinárodní cestovní ruch. Hlavní analýza struktury, množství a distribuce českých turistů v Chorvatsku bude zpracována na základě dostupných a ověřených dat, popř. dotazníkovým šetřením. Výsledky analýzy budou náležitě interpretovány a na jejich základě poté budou vyhodnocena turisticky silná a slabá místa, resp. oblasti s největší a nejmenší koncentrací českých turistů v prostoru a čase. Důležitou součástí práce bude četnost řádně okomentovaných mapových a grafických znázornění.

Rozsah pracovní zprávy:	**5 000 – 8 000 slov**
Rozsah grafických prací:	**Podle potřeb zadání**
Forma zpracování bakalářské práce:	**tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Literatura:

Atzl, P.: Turismus I. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8 2004

Baldigara, T.; Mamula, M.: Tourism Statistics in Croatia: Present Status and Future Challenges. Procedia – Social and Behavioral Sciences. Volume 44, 2012, Pages 53-61. Opatija: Faculty of Tourism and Hospitality Management 2012.

Bartoluci, M.; Čavlek, N.; Kesar, O.; Prebežac, D.: TURIZAM – ekonomske osnove i organizacijski sustav. Zagreb: S&#x30ckolska knjiga 2011.

Bergmanová, L.: Počátky českého turistického zájmu o jihoslovanské země, zejména o pobřeží jaderského moře. Brno: Masarykova univerzita, Ústav slavistiky FF MU 2010.

Fehér, G.: Chorvatsko – Istrie. Praha: Kartografie 2003.

Fehér, G.: Chorvatsko: Kvarner a severní Dalmácie. Praha: Kartografie 2003.

Gržinič, J.: UVOD U TURIZAM povijest, razvoj, perspektive. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma 2019.

Jurdana, D. S.; Frleta, D. S.: FACTORS AFFECTING THE EXPENDITURE OF DOMESTIC AND FOREIGN TOURISTS – THE EVIDENCE FROM RIJEKA AND OPATIJA, CROATIA. Opatija: Faculty of Tourism and Hospitality Management. International Congress 2016

Klabjan, B.: Češi a Slovinci na Jadranu: vztahy s Terstem a severním Jadranem v letech 1848-1948. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta 2014.

Podhorský, M.: Chorvatské pobřeží: podrobné a přehledné informace o historii, kultuře, přírodě a turistickém zázemí chorvatského pobřeží Jadranu. Praha: Freytag & Berndt 2002.

Roberson, D. N.: Tourists' perceptions of capital cities: The case study of Zagreb, Croatia. Tourism: An International Interdisciplinary Journal, Vol. 56 No. 1. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury 2008.

Internetové zdroje:

http://www.businessinfo.cz/

http://www.data.un.org/

http://www.ec.europa.eu/

http://www.mint.gov.hr/

Vedoucí bakalářské práce:	**Mgr. Martin Bárta** Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **29. ledna 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2022**

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

prof. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 29. října 2021

Obsah

Úvod ... 9

1 Teoretická východiska cestovního ruchu ... 10

1.1 Dělení cestovního ruchu ... 10

1.1.1 Druhy cestovního ruchu ... 10

1.1.2 Formy cestovního ruchu ... 12

1.2. Předpoklady cestovního ruchu ... 13

2 Geografie Chorvatska ... 18

2.1 Obyvatelstvo ... 19

2.2 Sídelní systém ... 21

3 Cestovní ruch v Chorvatsku ... 23

3.1 Výletní cíle ... 25

3.1.1 Národní parky ... 26

3.1.2 Památky UNESCO ... 28

3.1.3 Turistika ... 29

4 Zajímavosti mezi Českem a Chorvatskem ... 35

5 Praktická část ... 37

5.1 Metodologický postup ... 37

5.2 Dotazník ... 38

5.3 Vyhodnocení dotazníku ... 39

5.4 Vyhodnocení výzkumných otázek ... 48

5.5 Diskuze výsledků ... 49

6 Závěr ... 51

7 Summary ... 53

Seznam zdrojů ... 54

Přílohy ... 57

Úvod

Začátek letních měsíců každého roku je znamením nejen pro tisíce českých turistů, že se blíží jejich dovolená u moře, ale také pro provozovatele ubytovacích zařízení, kteří s napětím vyhlížejí návaly lidí a také jeden z nejdůležitějších příjmů v roce. V této bakalářské práci s názvem *Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů* bude analyzováno, co české turisty v Chorvatsku nejvíce láká, zajímá a kam nejčastěji jezdí.

V dnešní době je cestování velkým fenoménem a díky své jednoduchosti a existenci nízkonákladových leteckých společností je pro velkou část populace čím dál více dostupnější. Pro Chorvatsko jsou turisté klíčoví v příjmu financí, avšak na některých místech se již objevil problém „overtourismu“, jako je tomu například v Dubrovníku.

Téma bakalářské práce jsem si vybral z několika důvodů. Do Chorvatska jezdím každý rok již od raného věku a za tu dobu jsem si k této zemi vytvořil silný vztah a vždy se tam rád vracím. Procestoval jsem prakticky celé chorvatské pobřeží od severu Istrie až po hranice s Černou Horou v jižní Dalmácii. Chorvatsko působí jako velmi chudá země s minimem pracovních příležitostí. Když se ale podíváme do hlavního, případně jiných větších měst, dále pak na výstavbu dálniční infrastruktury táhnoucí se od severu přes Istrii až na jih země a to vše doplněné přírodními krásami včetně osmi národních parků a deseti památek zapsaných v UNESCO, zjistíme, že se jedná o zemi kontrastu navštěvovanou každým rokem miliony lidí z celého světa.

Cílem bakalářské práce je zjistit, co vede české turisty k tomu, aby trávili svoji dovolenou v Chorvatsku. Z tohoto obecného cíle budou následně formulovány dílčí otázky a hypotézy, které se ověří na základě dotazníkového šetření. Práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části bude objasněn pojem cestovní ruch, jeho dělení, druhy, formy a předpoklady k jeho uskutečnění. Dále bude představena geografie Chorvatska a především cestovní ruch v Chorvatsku, kde budou odhaleny nejzajímavější, nejnavštěvovanější, ale i méně známé a turisticky nevytížené lokality. Posledním tématem v teoretické části bude určité spojení mezi Českou republikou a Chorvatskem. V praktické části zanalyzuji výsledky dotazníkového šetření. Respondenty byli lidé všech věkových skupin z deseti krajů ČR, kteří Chorvatsko navštívili alespoň jednou v životě za turistickým účelem.

1 Teoretická východiska cestovního ruchu

Cestovní ruch je chápán jako dočasný pobyt osob v určitých oblastech světa, který je úzce spjat se sektorem služeb národního hospodářství. Cestovní ruch není pouze předmětem geografie, ale také dalších vědních disciplín, mezi které patří například ekonomie (finanční rezervy obyvatelstva či pracovní síla) nebo sociologie (volný čas). Z tohoto důvodu je složité vytvořit jednoznačnou definici cestovního ruchu. Počátky vývoje cestovního ruchu jsou podle většiny autorů spojeny s rozvojem prvních civilizací. Až na přelomu 18. a 19. století v myšlenkovém proudu osvícenství a její ideologii návratu k přírodě začalo obyvatelstvo objevovat přírodní krásy a výlety do přírody daly nový rozměr trávení volného času. Tento zájem dal vznik prvním turistickým spolkům a vztah mezi přírodou a obyvatelstvem tak významně rostl (Mariot, 1983).

1.1 Dělení cestovního ruchu

Podle Mariota (1983) má důležitou roli charakter činnosti účastníků cestovního ruchu, který se dělí na *rekreační*, *služební* a *speciální* aktivity.

Účastníci rekreačních aktivit se zaměřují na naplnění psychických a fyzických sil. U služebních aktivit se jedná o změnu místa pobytu za účelem vykonávání pracovních povinností. Při speciálních aktivitách účastník neklade důraz na regeneraci nebo na změnu prostředí kvůli práci, ale jedná se o zcela jiný typ aktivity. Příkladem může být nákupní turismus, náboženský turismus nebo turismus seniorů (Mariot, 1983).

Rekreační aktivity je ještě možné rozdělit na rekreační činnosti vyjádřené časovým a prostorovým aspektem. Časový aspekt rozlišuje aktivity podle období v roce (*celoroční* a *sezónní* – letní/zimní). Prostorový aspekt dělí rekreační aktivity podle potřeby vymezení lokality na *lokální* - území v řádech m^2 a *teritoriální* - větší území (Mariot, 1983).

1.1.1 Druhy cestovního ruchu

Mariot (1983) zmiňuje následující druhy cestovního ruchu na základě těchto kritérií:

1. Časové rozložení v průběhu roku

Celoroční – probíhá v rámci všech ročních období

Sezónní – probíhá pouze v určitém období roku

2. Délka pobytu jeho účastníků

V případě délky pobytu se jedná o poměrně komplikovanější dělení: základ tvoří *dlouhodobý* a *krátkodobý* cestovní ruch. Dlouhodobý se od krátkodobého liší počtem dní pobytu návštěvníků – u dlouhodobého jsou to více než 3 dny pobytu, zatímco u krátkodobého méně než 3 dny.

Dlouhodobý cestovní ruch se pak dále dělí na *dlouhodobý putovní,* který se vyznačuje délkou 3 – 7 dní, a *dlouhodobý pobytový*, u kterého je pobyt delší než 7 dní.

Krátkodobý cestovní ruch je dělen na *víkendový* a *každodenní.* U obou se jedná o pobyt kratší než 3 dny, ale rozdíl mezi nimi je takový, že krátkodobý každodenní cestovní ruch se může pohybovat jen v řádu hodin.

3. Motiv

Podle motivu dělí Mariot (1983) cestovní ruch na *zotavovací,* kde je hlavní účel zlepšení fyzického a psychického stavu jedince. *Poznávací* – vede k rozšíření svých schopností a dovedností. Třetím a posledním motivem je motiv *speciální,* který je založen na subjektivním zájmu aktéra.

V rámci geografického druhového rozdělení cestovního ruchu je kritériem místo realizace, a to *domácí* – aktivity občanů v rámci své domorodé země, a *zahraniční* – spojení cestovního ruchu mezi dvěma a více státy (Vyšší odborné vzdělávání ČR, 2019).

Další negeografické členění cestovního ruchu:

Mezi další druhy cestovního ruchu patří rozdělení na *volný* (účastník cestuje sám za sebe a všechny okolnosti, jako jsou místo, doba pobytu a další, si zařizuje podle sebe) a *vázaný* (osoby cestující ve skupině se společně dohodnutými záležitostmi). Pohledem na finanční prostředky (příjmy a výdaje), dělíme cestovní ruch na *aktivní* – zdroj příjmu pro zařízení podílející se na cestovním ruchu v dané lokalitě, a *pasivní* – výdaje cestujícího (Mariot, 1983).

1.1.2 Formy cestovního ruchu

Indrová (2008) dělí formy cestovního ruchu do čtyř skupin:

A. Cestovní ruch mládeže

Osoby v rozmezí 15 – 25 let představují skoro čtvrtinu těch, kteří se podílejí na zahraničním cestovním ruchu. Typickými rysy jsou při cestování mladých lidí časová nenáročnost, nižší náklady a identifikace pomocí karty ISIC, která je mezinárodně uznávaným průkazem potvrzujícím skutečnost, že daná osoba stále studuje. Díky této kartě mají studenti nárok na levnější jízdné, kulturní akce, ubytovací zařízení nebo i jídlo. Mládež a cestovní ruch se spojuje zejména za účelem zlepšení se v cizích jazycích v podobě výměnných pobytů a jazykových kurzů, dále pak studentské praxe a programy au-pair nebo Erasmus.

B. Cestovní ruch rodin s dětmi

Konfigurace rodin je v dnešní době velmi různorodá, a dělí se na tzv. nukleární rodiny, tj. obvyklé rodiny s oběma rodiči, na rodiny, které se skládají ze samoživitelů, adoptovaných dětí, homosexuálně orientovaných párů apod. Proto si každá skupina žádá zvláštní potřeby.

Na rodiny s dětmi během cestování a pobytu na dovolené mají největší vliv finanční prostředky, kterými disponují, množství času, který si rodiče mohou dovolit kvůli dovolené v zaměstnání, stáří dětí, míra bezpečnosti a hluku, vzdálenost cílové destinace a jiné.

C. Cestovní ruch zdravotně handicapovaných

Lidé s různými typy postižení jsou na cestovním ruchu značně omezení a v některých případech zcela závislí na druhé osobě, jako je tomu u lidí s handicapem hybnosti či s mentálním postižením. Na druhou stranu lidé s handicapem dokážou být pro cestovní ruch i větším přínosem, než například lidé, co cestují sami. Postižení často cestují v doprovodu s někým dalším, a díky tomu cestovní ruch získává na kvantitě. Dalším ukazatelem může být fakt, že tito lidé jsou více vázáni k časovému rozmezí mezi datem vytvoření rezervace v ubytovacích zařízeních a datem počátku jejich pobytu. Tím, že si své pobyty objednají s časovou rezervou, poskytují ubytovacím zařízením větší jistotu.

Lidé s formami postižení nejvíce na cestovním ruchu využívají poznávací zájezdy, pobyty v lázeňských centrech, plavby výletními loděmi nebo výlety za kulturou.

D. Cestovní ruch seniorů

Senioři patří k nejdůležitějším skupinám v cestovním ruchu se stále zvyšujícím se zájmem. Nejdůležitější parametry pro cestování starších lidí je množství volného času a schopnost cestovat mimo turisticky vytížená období v roce. Je potřeba brát zřetel na to, že senioři vyžadují větší pohodlí a bezpečnost (lékařský personál v blízkém okolí, případně i během cesty). Typickými formami cestovního ruchu seniorů je poznávání měst, turistika v přírodě, poznávací i pobytové zájezdy u moře, kulturní vyžití i návštěva lázeňských zařízení.

1.2. Předpoklady cestovního ruchu

V jednotlivých sektorech národního hospodářství se produkce a výroba soustřeďuje do míst, která nabízejí ty nejlepší předpoklady pro rozvoj dané plodiny nebo pro výrobu určitého produktu. Stejně tak je na tom i cestovní ruch, který se orientuje do turisticky zajímavých lokalit v přímořských letoviscích, historických městech nebo do významných pohoří (Mariot, Müllerová, 1992).

Mariot, Müllerová (1992) dělí předpoklady cestovního ruchu do tří skupin:

1) Lokalizační předpoklady

U lokalizačních předpokladů záleží na geografické poloze, která je zásadní pro přítomnost cestovního ruchu. Lze je rozdělit do dvou skupin: *přírodní* a *kulturní*

Přírodní lokalizační předpoklady ovlivňuje:

- Reliéf

Podle absolutní nadmořské výšky dělíme reliéf na nížiny (do 200 m) a vysočiny (nad 200 m). Podle relativní nadmořské výšky na roviny (do 30 m), pahorkatiny (30 – 150 m), vrchoviny (150 – 300 m), hornatiny (300 – 600 m) a velehory (nad 600 m).

Z pohledu cestovního ruchu jsou pro účastníky nejméně zážívné roviny a pahorkatiny, ty však mohou být atraktivní pro rodinné výlety na kolech a méně zdatné cyklisty,

vrchoviny jsou ideálním prostředím pro turistiku, hornatiny ocení lyžaři a oblasti velehor jsou ideálním místem pro zdatnější horolezce.

- Podnebí

Z hlediska klimatu jsou pro cestovní ruch zajímavé oblasti v subekvatoriálním pásu (okolo rovníku), kde se dá po celý rok využít možnost ke koupání. Podobně je na tom tropický pás, jen s většími oblastmi sucha. Asi největší prostor dostává cestovní ruch v subtropickém pásu, kde turisté narazí na nejznámější a největší přímořské lokality (Středozemní moře, pobřeží Kalifornie). Mírný pás je charakteristický příjemnými teplotami v létě a ideálním místem pro zimní sporty v zimě.

- Vodstvo

Co se týče vodních zásob na Zemi, Mariot, Müllerová (1992) považují za nejatraktivnější oblast západní pobřeží Severní Ameriky v Tichém oceánu a v Atlantském břehy Evropy. Specifičtější Indický oceán ještě nedosáhl takové popularity cestovního ruchu. Vzhledem k velmi nízkým teplotám v Severním ledovém oceánu se zde cestovní ruch prakticky nevyskytuje.

Vedle oceánů a moří plní svoji funkci i jezera a nádrže, které jsou využívány k rekreaci především pro osoby žijící dál od pobřeží a v místech větší hustoty zalidnění. Nezanedbatelnou činnost v cestovním ruchu mají vody podzemní, které obsahují velké množství minerálních látek a v jejich okolí tak existují zdravotní a lázeňská centra.

- Rostlinstvo

Rostliny jsou charakteristickým prvkem každého zeměpisného pásu a pro potřeby cestovního ruchu hrají velkou roli hlavně lesy. Turisticky významné jsou listnaté a jehličnaté lesy mírného pásu. Vedle lesů jsou pro turisty považovány jako symbol léta palmy.

- Živočišstvo

Poslední segment přírodních lokalizačních předpokladů tvoří živočichové. Pro turisty jsou velkým lákadlem zoologické zahrady nacházející se většinou ve větších městech, nebo například safari v Africe.

Vedle přírodních předpokladů mají na cestovní ruch vliv i předpoklady **kulturní** nacházející se především ve městech nebo v zastavěných oblastech krajiny. Z tohoto pohledu jsou pro cestovní ruch významná místa s nádechem historie, architekturou, umělců, muzeí a galeriemi, ale také institucemi (Mariot, Müllerová, 1992).

Největší přitažlivost budí památky v podobě hradů, zámků a pevností, které zároveň kvůli své poloze ovlivňují hlavní proudy cestovního ruchu. Vedle architektonických staveb jsou velkým lákadlem historická jádra měst a přilehlých ulic. Pozornost si dále získávají místa s různým typem umění, parky a památky lidové kultury – skanzeny (Mariot, Müllerová, 1992).

Ve městech mají svá sídla instituce významných společností. Tyto instituce vytváří cestovní ruch v podobě služebních cest svých zaměstnanců, a protože se nejedná o cestovní ruch za účelem volného času, vznikl tzv. služební cestovní ruch (Mariot, Müllerová, 1992).

2) **Selektivní předpoklady**

Na základě volby kritérií, které nejvíce ovlivňují přítomnost účastníků na cestovním ruchu, dělí Mariot, Müllerová (1992) selektivní předpoklady na tři části:

a) Urbanizační

Nedostatek interakce s přírodou je základním prvkem, který nejvíce na cestovním ruchu ovlivňuje obyvatelstvo žijící ve městech. Mariot, Müllerová (1992) zmiňují: „*čím vyšší je podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel určitého státu, tím vyšší je i jeho účast na cestovním ruchu*“.

Z tohoto tvrzení vyplývá, že obyvatelé v zemích Evropy, jako je Belgie, Nizozemsko nebo Švédsko, se z evropských států účastní cestovního ruchu nejvíce, protože tvoří největší podíl obyvatel žijících ve městech. V Belgii například pouze dvě procenta lidí nežijí ve městech, v Nizozemsku a Švédsku devět z deseti lidí spadá do městského obyvatelstva (Our World in Data, 2020).

b) Demografické

Nejdůležitější demografické ukazatele jsou v cestovním ruchu hustota zalidnění, věk a pohlaví. Platí, že čím je vyšší hustota zalidnění, tím stoupá počet obyvatel na cestovním

ruchu, největší zastoupení má věková kategorie 18 – 45 let a s převahou mužů (Mariot, Müllerová, 1992).

c) Sociální

Sociální předpoklady ukazují reálná východiska v účasti na cestovním ruchu. Mariot, Müllerová (1992) poukazují na Indii, kde je velká hustota zalidnění a vysoký počet měst, ale i tak lidé v této zemi tolik necestují, a to právě kvůli rozdílným sociálním předpokladům, než jsou třeba v zemích západní Evropy.

Dále uvádí prvky sociálních předpokladů, mezi které patří především: *„charakter ekonomické aktivity, sociální příslušnost, vlastnictví auta resp. objektu individuální rekreace, vzdělání, průměrný příjem a počet členů domácnosti"*. Na cestovním ruchu je z hlediska ekonomické aktivity nejvíce přítomné obyvatelstvo pracující, velký význam hraje také vlastnictví auta nebo objekty určené k osobnímu pobytu, jako jsou chaty či jiné nemovitosti, a z pohledu kvalifikace platí, že častěji cestují lidé s vyšším vzděláním. Zcela zásadním faktorem je pak finanční příjem v domácnosti, který je dále spojený i s počtem členů dané domácnosti. Z toho se dá vyvodit, že čím vyšší je plat a nižší počet dětí v domácnosti, tím větší je účast na cestovním ruchu.

3) Realizační předpoklady

Vedle předpokladů určujících lokalitu a selekci účastníků cestovního ruchu, zbývá vymezit třetí předpoklad – realizační. Tento typ je založen jak na vhodných lokalizačních, tak na selektivních podmínkách, které umožňují uplatnit cestovní ruch v reálném čase. Mariot, Müllerová (1992) rozdělují realizační předpoklady na *komunikační* a *materiálně-technickou základnu cestovního ruchu*.

Komunikační předpoklady tvoří systém silničních, železničních, leteckých a vodních cest, díky kterým se účastník cestovního ruchu dokáže přemístit z místa bydliště do místa pobytu v co nejkratším čase, přitom záleží na délce pobytu. Osoby cestující na pobyt vícedenní či na více týdnů, nemají problém strávit na cestě několik hodin, zatímco v případě cest na kratší výlety a pobyty na víkend, se jedná o dobu v řádu několika desítek minut.

Do materiálně technických základen patří zařízení vytvořené člověkem, která nabízejí účastníkům cestovního ruchu formu rekreace během jejich pobytu. Patří sem ubytovací, stravovací, zábavná, dopravní a další zařízení (Mariot, Müllerová, 1992).

2 Geografie Chorvatska

Chorvatsko leží na břehu Jaderského moře a je obklopeno pěti sousedy – Slovinskem, Maďarskem, Srbskem, Černou Horou a Bosnou a Hercegovinou. Hlavním městem je Zagreb.

Z hlediska přírodních poměrů má Chorvatsko velmi členité pobřeží a více než 1 200 ostrovů, avšak jen 49 z nich je trvale obydleno. Jako největší ostrovy jsou uváděny Krk a Cres, dále pak Brač, Hvar a Pag. Zajímavostí je, že na většině chorvatského území dochází dlouhodobě k poklesu obyvatelstva, avšak výjimku tvoří právě chorvatské ostrovy, u kterých se mezi lety 2001 – 2011 počet obyvatel zvyšoval (Ministarstvo regionalnoga razvoja, 2019).

Povrch by se dal rozdělit na nížinatý sever, kam zasahuje Panonská pánev, a hornatý střed a jih, kde jsou největší pohoří Dinárské hory a Velebity. Nejvyšší horou je Sinjal v pohoří Dinara měřící 1831 m (Mapy.cz, 2022).

Hřbet Dinárského pohoří slouží jako rozvodí pro dvě chorvatská úmoří – Černého moře z 62 % a Jadranského moře z 38 %. Povodí Dunaje tak odvádí většinu vod z chorvatských řek. Chorvatské řeky nepatří mezi evropské veletoky. Nejdelší je řeka Sáva, která na chorvatském území proteče délkou 562 km a vlévá se do Dunaje. Druhou nejdelší řekou je Dráva, taktéž přítok Dunaje dlouhý 305 km na chorvatském území. Mezi další velké řeky patří Kupa – přítok Sávy, Dunaj a Bosut. Všech těchto pět nejdelších řek se nachází na severu a severovýchodě země (Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, 2021).

Geograficky i turisticky je významné Jadranské (označované také jako Jaderské) moře. Jedná se o velký záliv Středozemního moře, který je dlouhý 738 km. Od severu na jih se zvyšuje hloubka, přičemž v oblasti Istrie nedosahuje více než 50 m, zatímco v hlubokém zálivu jižního Jadranu dosahuje hloubka až 1 300 m. Podobně je na tom i salinita mořské vody, v severní části o něco nižší, než je tomu na jihu. Množství soli a dalších minerálů je ovlivněno z velké části mohutnějšími říčními toky právě na severu země. Teplota mořské vody se rovněž mění od severu k jihu. V severním jadranu je do 25 °C, na jihu o dva stupně více (Griffiths a kol., 2004).

2.1 Obyvatelstvo

Údaje z Eurostatu z roku 2021 uvádí, že v Chorvatsku žije 4 036 355 obyvatel. Současný trend je ale takový, že každým rokem počet obyvatel klesá. Mezi lety 2012 až 2021 se počet obyvatel snížil o 240 tisíc. Kromě hlavního města Zagrebu počet obyvatel každoročně klesá ve většině chorvatských měst a obcí (Eurostat, 2021).

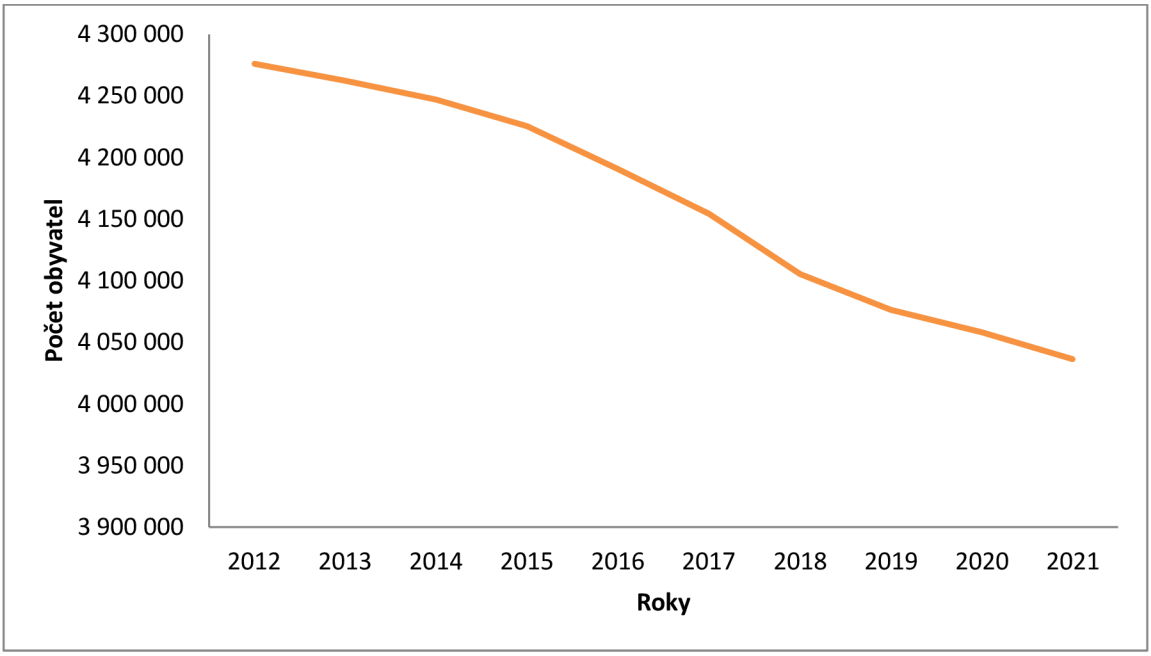

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v Chorvatsku v letech 2012 – 2021

zdroj: Eurostat s vlastním zpracováním

Národnostní struktura: Chorvati tvoří přes 90 % obyvatel Chorvatska, z ostatních národností zde žijí nejvíce Srbové, Bosňané, Černohorci, Albánci a Italové. Z těchto zmíněných tvoří největší zastoupení Srbové – 3,2 %. Občanů z České republiky žije v Chorvatsku skoro 8 tisíc, což dělá 0,2 % na celkovém obyvatelstvu Chorvatska. Největší koncentrace obyvatel české národnosti žije v Bjelovarsko-bilogorské župě, dále pak hlavně v Zagrebu (Državni zavod za statistiku, 2021).

Náboženská struktura: Většina obyvatel se hlásí k římsko-katolické církvi – přes 78 %, zbytek tvoří lidé s ortodoxním postojem, popř. ateisté, a malou část zde zastávají i muslimové (Državni zavod za statistiku, 2021).

Migrace: Demografická charakteristika „migrační saldo“ vyjadřuje poměr mezi imigranty (přistěhovalými) a emigranty (vystěhovalými). To je v Chorvatsku dlouhodobě v záporných číslech, tzn. více lidí ze země odchází než přichází. Mezi lety 2010 – 2019 bylo hodnota migračního salda nejhorší v roce 2017, kdy Chorvatsko

přišlo o 32 tisíc obyvatel. Největší podíl imigrantů (stěhující se do Chorvatska) tvoří z evropských zemí lidé z Bosny a Hercegoviny ve věku 25 – 29 let, jejichž počet se za poslední roky pravidelně zvyšuje, naopak nejvíce emigrantů (stěhující se z Chorvatska) tvoří chorvatští občané, také ve věku 25 – 29 let, kteří odchází do Německa. Podle nejnovějších dat v rámci vnitrostátní migrace, nejvíce imigrují i emigrují lidé z / a do hlavního města Zagrebu, dále se pak nejvíce stěhují lidé do Splitsko-dalmatinské a Istarské župy, opakem jsou župy Osiječko-baranjská a Primorsko-goranská, odkud nejvíce občanů odchází (Državni zavod za statistiku, 2019).

2.2 Sídelní systém

V této podkapitole bude představeno administrativní rozdělení Chorvatska a znázorněna poloha jednotlivých regionů a oblastí.

Chorvatsko se dělí do několika regionů, které jsou dále rozděleny na základní administrativně územní jednotky, tzv. župy, které představují kraje. S hlavním městem Zagrebem, které má zvláštní postavení města i kraje, jich je celkem 21. Dále se dělí na opčiny, což jsou města a obce, jichž je 555. Nejmenší územně správní jednotkou jsou naselja. Dají se přeložit jako *sídliště* – ve městech a obcích fungují jako městské části a čtvrti, na venkově potom jako *vesnice/osady*. Těch je celkem 6 759 (Državni zavod za statistiku, 2022).

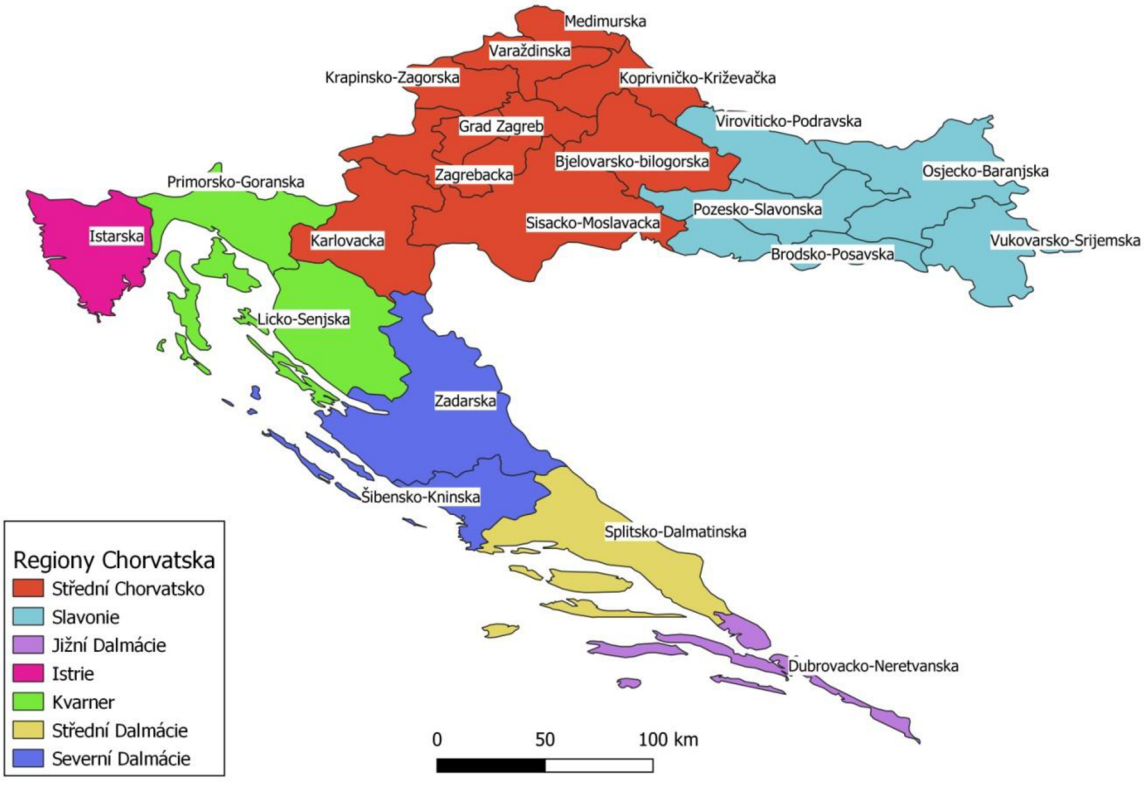

Obr. 1 Hlavní regiony a župy v Chorvatsku, zdroj: vlastní zpracování

Na obr. 1 můžeme vidět hlavní regiony Chorvatska, které jsou rozděleny do 20, resp. 21 župy.

Tab. 1 Pořadí 10 největších měst v Chorvatsku s jejich počtem obyvatel
zdroj: Državni zavod za statistiku, 2021 s vlastním zpracováním

Pořadí	Město	Počet obyvatel
1.	Zagreb	769 944
2.	Split	161 312
3.	Rijeka	108 622
4.	Osijek	96 848
5.	Zadar	70 829
6.	Velika Gorica	61 198
7.	Sesvete	55 439
8.	Pula	52 411
9.	Slavonski Brod	50 039
10.	Karlovac	49 594

3 Cestovní ruch v Chorvatsku

Chorvatsko se nachází v jižní Evropě na Balkánském poloostrově, jež se zkráceně označuje jako Balkán. Území Balkánu je ohraničeno Jaderským mořem na západě, Černým mořem na východě, severní část oddělují řeky Sáva a Dunaj a jih obklopují moře okolo řeckého poloostrova Peloponés. Balkán je především historickou oblastí zájmových území velkých mocností, jako jsou Slované, Turci, Italové, Rakušané a jiné. V Chorvatsku můžeme tento vliv pozorovat například v Trogiru, kde najdeme italský vliv, především benátský, nebo katedrála v Šibeniku, kde lze pozorovat vliv slovanské kultury (Štýrský, Šípek, 2009).

Velký vliv na formování Chorvatska byl za doby státu bývalé Jugoslávie a s tím spojená válka v Jugoslávii, která probíhala v tehdejších zemích v letech 1991 – 2001. Chorvatsko se stalo nezávislým státem odtržením od federace v roce 1991. Stejně jako v jiných zemích bývalé Jugoslávie, bylo i Chorvatsko zasaženo hlavně v oblastech Slavonie, ve vnitrozemí, ale i při pobřeží. V dnešní době se už cestovní ruch vrátil na úroveň před válkou, kde je dlouhodobě největším lákadlem pobřeží Jadranského moře. V letních měsících je zde neměnné klima s dostatkem slunce a tepla, a ve spojení s historickými památkami ve městech a subtropickou vegetací, je tato země každoročně atraktivní volbou pro miliony turistů (Hrala, Šafařík, 2013).

Cestovní ruch je v Chorvatsku klíčový pro růst a stabilizaci ekonomiky. Na celkovém HDP má turismus podíl přibližně 28 % (Hrvatska gospodarska komora, 2015).

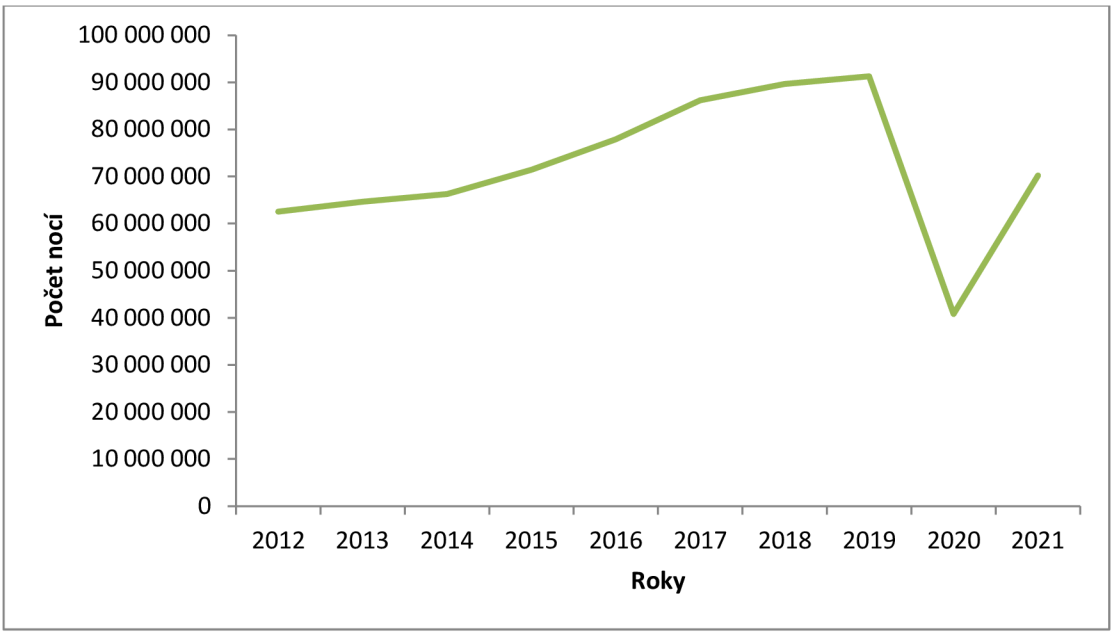

Graf 2 Vývoj počtu nocí strávenými turisty v Chorvatsku mezi lety 2012 – 2021

zdroj: Državni zavod za statistiku, 2021, vlastní zpracování

Z grafu můžeme vyčíst, že se do roku 2019 počet ubytovaných turistů v Chorvatsku každoročně zvyšoval, dokud nepřišla doba covidu. Průměrná roční hodnota byla mezi lety 2012 – 2021 přes 70 milionů nocí strávenými turisty.

V rámci států z celého světa do Chorvatska jezdí nejvíce Němci se skoro 20 miliony nocemi a téměř třemi miliony příjezdů v roce 2019, dále jsou na tom pak podobně občané ze Slovinska a Rakouska, u kterých je počet příjezdů ve stejném roce okolo 1 400 000 s počtem nocí přes 7 milionů. Za nimi stojí Itálie a Česká republika, které v roce 2019 zaznamenali okolo pěti milionů nocí a skoro 1,2 milionů příjezdů u italských turistů, u českých to bylo 742 tisíc příjezdů (Državni zavod za statistiku, 2021).

Chorvatské pobřeží Jadranu patří mezi tři nejoblíbenější oblasti v Evropské unii v rámci regionů NUTS-2. V roce 2019 byli kromě chorvatského pobřeží nejvíce populární ještě Andalusie na jihu a Katalánsko na východě Španělska. Tyto tři regiony představovaly 13 % všech nocí strávených turisty v zemích Evropské unie (Eurostat, 2021).

Obr. 2 ukazuje, které chorvatské oblasti byli v roce 2019 pro turisty z celého světa nejatraktivnější, tzn., kde byl největší počet turistů, a na jakém území byla koncentrace turistů největší.

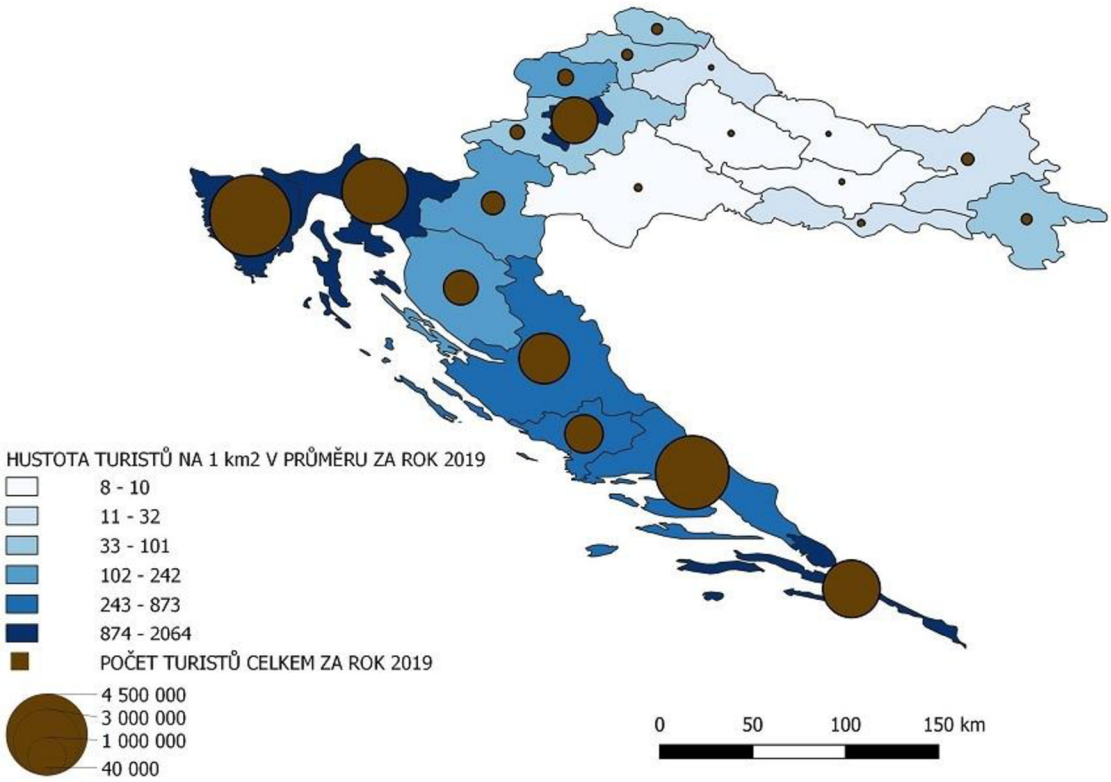

Obr. 2 Počet a hustota turistů v jednotlivých chorvatských župách v roce 2019
zdroj: Državni zavod za statistiku s vlastním zpracováním

3.1 Výletní cíle

Chorvatsko je zemí, která nabízí turistům široký výběr výletních cílů všeho druhu. Tato balkánská země nepatří jen mezi státy navštěvované v letní dovolené kvůli moři, za podívanou stojí několik historických měst, osm národních parků, památky UNESCO, nespočet hradů, zámků a pevností, dále pak turisticky zaměřené cíle, ať už plážové, horské nebo vodní, a v neposlední řadě také gastronomie.

Nachází se zde také několik míst, která nejsou tolik známá, ale přesto stojí za zhlédnutí či navštívení. Mezi významné, ale turisticky neokoukané lokality patří **Kudin most** na řece Krupě. Most je tvořen z několika oblouků, je dlouhý 109 metrů a široký jen jeden a půl metru. Tato jedenáct kilometrů dlouhá řeka nabízí kromě mostu i 19 vodopádů s průzračnou vodou. Nachází se zhruba v polovině cesty mezi Zadarem a hranicemi s Bosnou. Krupa se vlévá do řeky **Zrmanja**, která je vhodná hlavně pro vodáky, ale za zmínku stojí její smaragdová barva a především její okolí nedotčené člověkem. Dalším významným, ale mezi turisty neznámým místem jsou **vyvěrající jeskynní prameny** na

řece Cetině v Dinárských horách. Prameny chrlí velmi chladnou, ale za to asi nejčistší vodu v celém Chorvatsku. Za neznámou, ale významnou lokalitu můžeme považovat také **deltu Neretvy**. Jedná se o velmi úrodnou oblast na jihu Chorvatska tvořenou bažinami, jezírky, kanály a říčními rameny. Velmi hojně zde rostou mandarinky, fíky, olivy, mandle, vinná réva a citrusy (Lidé a země, ročník 71, 2022).

3.1.1 Národní parky

Důkazem výjimečné přírody je osm národních parků, z nichž nejstarší, největší a také nejnavštěvovanější jsou **Plitvická jezera**. Ta se rozprostírají mezi pohořími Mala Kapela a Plješevica. Národní park Plitvická jezera se skládá z 16 jezer krasového původu, která mezi sebou spojuje více než 90 vodopádů a malých řek. Park vyniká průzračností a atraktivitou jezer, ta ale tvoří jen velmi malou část celkové rozlohy národního parku. Přes 90 procent rozlohy tvoří lesy a louky a ty hrají kromě jezer důležitou roli z hlediska ochrany přírody a také patří mezi nejzachovalejší přírodní porosty v Evropě. Založen byl roku 1949 a je také zapsán na seznamu světového dědictví UNESCO. Za jeden rok park navštíví více než milion turistů (Lidé a země, ročník 71, 2022).

Druhým největším národním parkem je NP **Kornati** založený v roce 1980. Nachází se na pobřeží v oblasti severní Dalmácie a skládá se ze soustavy více než 100 ostrovů, které nejsou obydlené. Roste zde přes 350 druhů rostlin a žije okolo 300 druhů živočichů (Martínek, 2008).

NP **Krka** leží v oblasti 72 km dlouhém toku řeky Krka, na které se vyskytuje celkem osm velkých vodopádů. Mezi nejvýznamnější z nich patří Manojlovački slapovi s výškou skoro 60 metrů a Skradinski buk vysoký skoro 46 metrů. I v tomto parku je velmi významná fauna, ve které žije několik endemických druhů ryb. NP Krka byl založen roku 1985 (Martínek, 2008).

Druhým národním parkem založeným v roce 1949 je NP **Paklenica**. Nachází se na jižním Velebitu a skládá se ze dvou částí – Velika a Mala Paklenica. Obě tyto části jsou hluboké kaňony, dosahující hloubky až 400 metrů a zároveň leží v krasové oblasti. Tato oblast je také lákavým místem pro horolezce (Martínek, 2008).

Na druhé straně pohoří Velebit se nachází národní park **Severní Velebit**, který byl založen v roce 1999, a je tak z osmi chorvatských národních parků nejmladší.

Nejdůležitějším předmětem ochrany je geomorfologie se skalními věžemi a krasovými jevy, ale také botanika – nachází se zde přes 2 700 druhů rostlin (Martínek, 2008).

U hranic se Slovinskem leží národní park **Risnjak**, který je mimo jiné zajímavý tím, že rozděluje oblasti mezi přímořským a kontinentálním podnebím. Typickým rysem tohoto parku jsou hory dosahující výšky kolem 1 500 metrů (pohoří Gorski kotar). Založen byl roku 1953 (Martínek, 2008).

V jižní Dalmácii se nachází NP **Mljet** ležící na stejnojmenném ostrově a skládá se ze dvou jezer – Veliké a Malé, a přilehlých lesů. Předmětem ochrany je geologie, fauna a flora. Založen byl v roce 1960 (Nacionalni park Mljet, 2022).

Posledním národním parkem je NP **Brijuni**. Ten se skládá z několika ostrovů a ostrůvků na západním pobřeží Istrie. Národním parkem je od roku 1983 údajně z toho důvodu, že ostrovy fungovaly jako letní sídlo pro bývalého jugoslávského prezidenta Tita. Mimo to se zde nachází okolo 700 rostlinných druhů a turisticky je dobře zpřístupněn (Martínek, 2008).

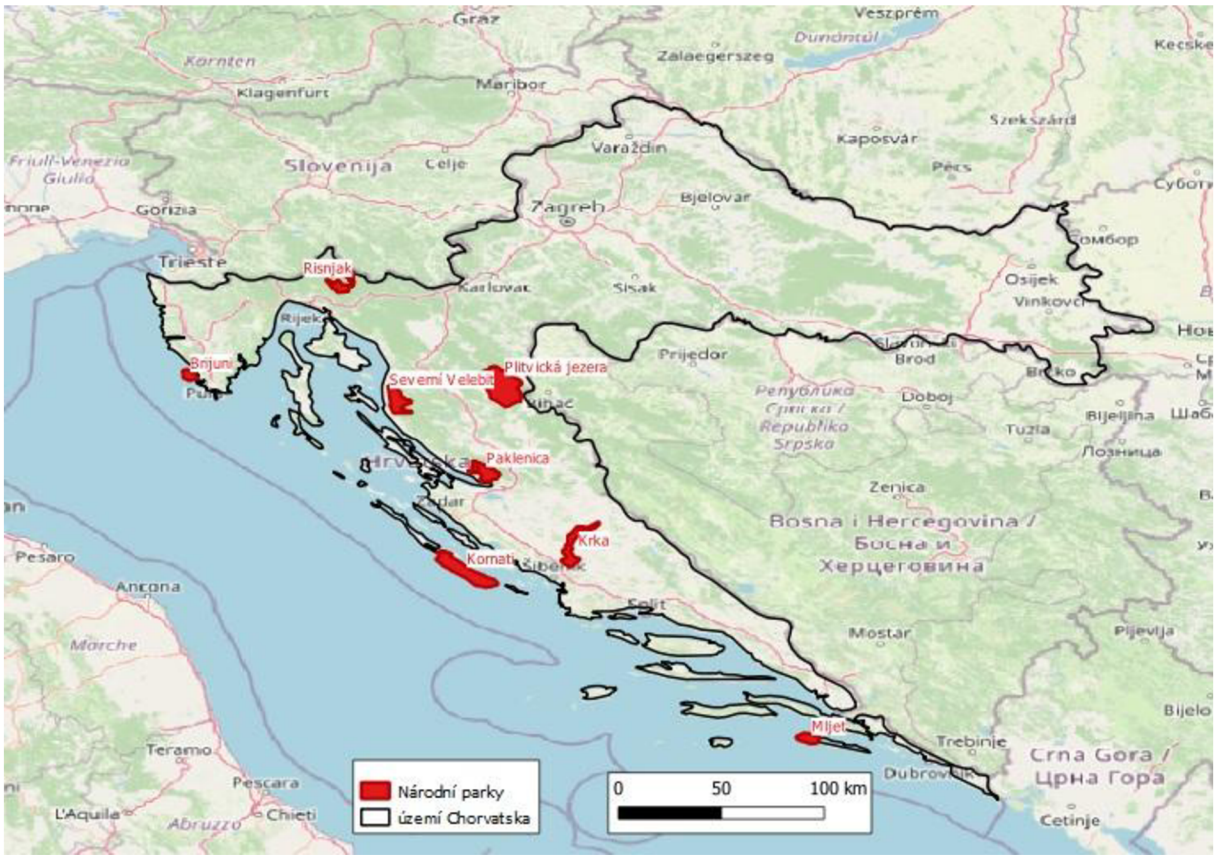

Obr. 3 Poloha národních parků v Chorvatsku, zdroj: vlastní zpracování

3.1.2 Památky UNESCO

V Chorvatsku se nachází celkem deset památek zapsaných na seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Jediným národním parkem a zároveň památkou chráněnou UNESCEM jsou **Plitvická jezera**, která byla do této organizace zapsána roku 1979. V stejném roce byly na seznam zapsány také památky ve Splitu a Dubrovníku.

Plitvická jezera spolu s **bukovými pralesy** jsou jediné dvě přírodní památky spadající pod UNESCO na chorvatském území, zbytek tvoří kulturní památky. Bukové pralesy jsou na seznamu od roku 2007. Tyto lesy se kromě Chorvatska nachází v dalších 17 zemích Evropy a představují významný přírodní ekosystém (UNESCO, 2022).

Mezi zbylých osm kulturních památek patří **Diokleciánův palác** ve Splitu. Palác pochází z počátku 4. století a byl postaven pro císaře Diokleciána. Stavba byla několikrát dostavována a rozšiřována, např. středověkou katedrálou a opevněním, románskými kostely a gotickými, renesančními a barokními styly paláců. Celý tento komplex leží pod ochranou UNESCA (UNESCO, 2022).

„Perla Jadranu“ neboli Dubrovník a jeho **staré město** se nachází při pobřeží Jaderského moře a ve středověku bylo považováno jako jedno z nejbohatších měst na celém Balkáně. Přesto, že bylo v 17. století silně poškozeno zemětřesením a na konci 20. století ostřelováno během jugoslávských válek, má stále zachovanou architekturu s dochovaným, dva kilometry dlouhým opevněním a dalšími stavbami z různých časových období (Martínek, 2008).

Další památka v této kategorii se nachází v Poreči. Jedná se o **komplex Eufraziovy baziliky**, která vznikla kombinací byzantské architektury s románským slohem a představuje spojení mezi západní a východní středověkou kulturou. Baziliku nechal postavit biskup Eufrazius a v rámci komplexu k ní patří i atrium, biskupský palác, křestní, biřmovací a pohřební kaple a zvonice. Do chráněných území patří i město **Trogir**, které bylo na seznam zapsáno zejména kvůli celkové zachovalosti starého města. Obě tyto památky (v Poreči a Trogiru) byly zapsány na seznam v roce 1997 (Martínek, 2008).

Dominantou města Šibenik je jeho **katedrála svatého Jakuba**, zapsaná do seznamu UNESCO v roce 2000. Je dlouhá 41,5 metrů a vysoká 32 metrů. V kopuli je vytesáno přes 70 hlav lidí, kteří se podíleli na této stavbě. Katedrála pochází z 15. a 16. století a

ilustruje spojení gotického a renesančního umění. Významným architektem této stavby byl Juraj Dalmatinac (Martínek, 2008).

Na ostrově Hvar se nachází planina **Stari Grad**, která je na seznamu od roku 2008. Oblast byla kolonizována ve 4. století před Kristem Řeky a od té doby zůstala prakticky nedotčena. Tato kulturní krajina se vyznačuje starověkými kamennými zdmi a přístřešky. Od řeckých časů se dochovala také jako zemědělská oblast zaměřená na pěstování oliv a hroznů (UNESCO, 2022).

Předposlední památkou je tzv. **Stećci**, což jsou středověké náhrobní kameny, které se nachází lokálně celkem na 28 místech ve čtyřech zemích (kromě Chorvatska ještě v Bosně a Hercegovině, Černé Hoře a Srbsku). Kameny pochází z 12. až 16. století, jsou vytesány z vápence a obsahují dekorativní malby a nápisy. V rámci Chorvatska se nachází převážně na jihu země. Do UNESCA zapsány v roce 2016 (UNESCO, 2022).

Poslední památkou jsou **Benátské obranné stavby**. Tyto pevnosti se nachází také v Itálii a Černé Hoře a pochází z 16. až 17. století. Opevnění sloužila k obraně Benátské republiky. Na chorvatském území se nachází dvě taková opevnění – pevnost sv. Mikuláše v Šibeniku a obranný systém v Zadaru (UNESCO, 2022).

3.1.3 Turistika

Tato podkapitola je rozdělena do tří skupin: *plážová a vodní turistika*, *suchozemská turistika* a *ostatní turistika.*

- Plážová a vodní turistika

Jedním z hlavních důvodů, proč je Chorvatsko tolik vyhledávanou destinací pro letní dovolenou, jsou pláže a moře. Díky mnohotvárnosti chorvatského pobřeží si každý turista přijde na své. Nachází se zde totiž jak písečné a oblázkové, tak kamenité i skalnaté pláže, které patří k těm nejhezčím v Evropě, a to také kvůli čistotě moře. Na chorvatské pobřeží jezdí více jak 90 % Čechů, a není tak divu, že v letních měsících je v určitých lokalitách slyšet více čeština místo chorvatštiny (Martínek, 2008).

Mezi nejkrásnější pláže v Chorvatsku patří **Zlatni Rat**, která je zároveň i nejznámější. Jedná se o téměř 500 metrů dlouhý vyčnívající mys na ostrově Brač, který je z jedné strany obklopen lesy a z ostatních částí průzračným mořem. Na jednom z odlehlejších ostrovů od chorvatské pevniny, na ostrově Vis, leží pláž **Stiniva**, která je velmi

nenápadná a přístup k ní je vhodný zejména tehdy, pokud se na ní člověk vydá na lodi. Podobně daleko vzdáleným ostrovem od pobřeží je ostrov Lastovo, na kterém se nachází pláž **Skrivena Luka**. Z ostrovních pláží stojí za zmínku **Rajska Plaža** na ostrově Brač v obci Lopar, pláž **Zrće** na ostrově Pag, která je známá především jako chorvatská Ibiza, a pláže **Vela** a **Vela Luka** na ostrově Krk. Když se z ostrovů přesuneme na pobřeží pevniny, patří mezi nejkrásnější pláže pláž **Banje**, ležící u historického centra v Dubrovníku, a **Punta Rata** na Makarské riviéře u města Baška Voda. Tato pláž byla podle deníku Forbes, 2003, zařazena mezi 10 nejkrásnějších pláží na světě.

V současné době jsou stále více populární nudistické pláže, dnes stále častěji označované jako naturistické. Chorvatsko byla jedna z prvních zemí v Evropě, která tuto formu rekreace začala umožňovat. V dnešní době existuje v Chorvatsku několik středisek určený výhradně pro naturisty. Mezi největší takové centrum patří Korversada u Vrsaru, které je s plochou 120 ha a kapacitou osmi tisíc lidí největší v Evropě. Mezi další, avšak o něco menší, patří Valalta u Rovinje nebo Ulika u Poreče (Chorvatsko.cz, 2022).

Obecně lze říci, že největší koncentrace těchto středisek se nachází na Istrii a směrem k jihu jich ubývá. Naturistická centra jsou označovány zkratkou FKK – *Frei Körper Kultur*. Pojem pochází z němčiny, protože právě Němci spolu s Rakušany byli první, kdo ve větší míře prosazoval tento harmonický vztah s přírodou se zájmem uskutečňovat jej na chorvatském pobřeží Jadranu.

V rámci vodní turistiky je v Chorvatsku také velmi populární trávit dovolenou na své, nebo půjčené lodi. V létě je chorvatský Jadran zaplněný plachetnicemi, katamarány a většími výletními loděmi. Velice častou a oblíbenou formou výletů během pobytu v Chorvatsku jsou denní plavby se zastávkami ve známých letoviscích. Podle článku *Nautical tourism in Croatia*, v Chorvatsku v roce 2014 poskytovalo zázemí jachtařům 112 přístavů, z toho čtvrtina se nachází při pobřeží Kvarneru (Gračan, 2016).

- Suchozemská turistika

V Chorvatsku existuje přes šest tisíc kilometrů turistických tras ve všech pohořích. Mezi ta nejlákavější pohoří ve středním Chorvatsku jsou Medvednica a Samoborsko gorje ležící v blízkosti hlavního města, dále trasa Vukovec – Kalnik, Ravna Gora nebo Ivanščica. Ze Slavonie je nejznámějším turistickým vrcholem Papuk (Croatia.hr, 2022).

Na území Istrie a Kvarneru je horská turistika populární v horském masivu Gorski kotar a při pobřeží na pohořích Učka a Ćićarija, která jsou významné pro své úchvatné výhledy. Nejdelším pohořím se spoustou zajímavých tras má pohoří Velebit s velmi známou trasou Premužićeva staza, dlouhá 50 km. V Dalmácii jsou turisticky nejvyhledávanější pohoří Kozjak, Mosor, Biokovo a Dinárské hory, kde mimo jiné leží i nejvyšší vrchol Sinjal s 1 831 m (Croatia.hr, 2022).

Croatian Long Distance Trail

Zkráceně CLDT je turistická trasa určená pro všechny, kdo chtějí vystoupit ze své komfortní zóny, překonat své cíle, poznat sám sebe a žít aktivně. Trasa vznikla v roce 2017 a trvalo dva roky, než se celá sestavila. Cílem bylo vytvořit turistickou trasu o velké vzdálenosti modelovanou podle světových dálkových tras. CLDT je dlouhá 2 109 km a skládá se ze tří částí (A, B, C). Je určena k turistice na jeden zátah v celé délce, nebo alespoň na jeden kompletní úsek ze tří. Trasa spojuje nejvýchodnější, nejsevernější, nejzápadnější a nejjižnější body v Chorvatsku. Na této dálkové trase se prochází všemi typy terénů a časově zabere v průměru asi 100 dní. Turistická sezóna na této trase začíná začátkem března a končí v půlce listopadu. Mimo dané období není nijak uzavřena, nicméně asociace CLDT nedoporučuje vykonávat turistiku kvůli krátkým dnům, špatným povětrnostním podmínkám, sněhu v horách a uzavřeným přístřeškům (CLDT, 2022).

Na obr. 4 je tato turistická trasa vyznačena v celé její délce ve třech částech, do kterých se dělí. Na mapě jsou také vyobrazeny nejzápadněji, nejvýchodněji, nejseverněji a nejjižněji položená místa v Chorvatsku.

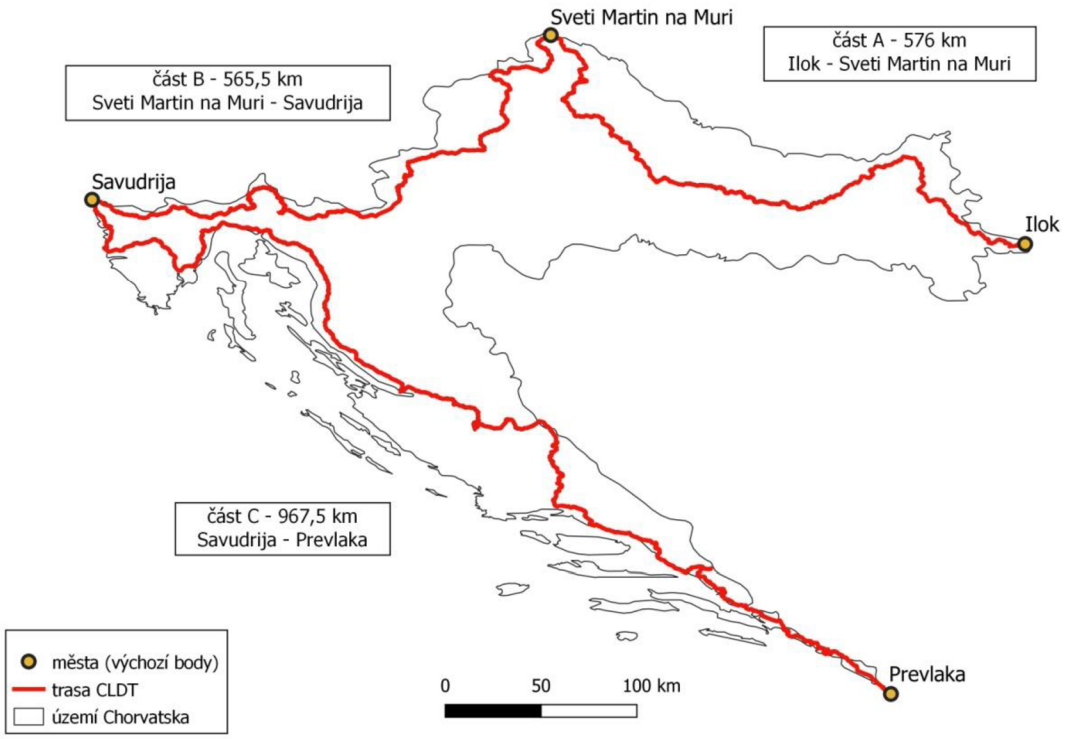

Obr. 4 Croatian Long Distance Trail, zdroj: vlastní zpracování

- Ostatní turistika

Kromě pobytu na plážích u moře a horské turistiky se dá v Chorvatsku trávit čas i sjížděním řek, i když tato aktivita zde nepatří zrovna k těm nejpopulárnějším. Oproti jiným zemím je v Chorvatsku splavných řek poměrně méně, avšak některé z nich splňují skvělé podmínky a turisticky jsou velmi málo vytížené. Martínek (2008) uvádí následující řeky jako nejvyhledávanější místa pro vodáky:

Cetina a jejích spodních 15 km je určeno pro rafting, Korana – tekoucí od Plitvických jezer, s řadou obtížných míst, ale splavná téměř v celé její délce (122 km), dále řeky Krka, Kupa, krasová říčka Mrežnica, Neretva a Zrmanja.

Dalším netradičním způsobem pobytu v Chorvatsku může být lázeňská turistika. Ani lázeňství nemá v této zemi takovou popularitu, ale přitom zdejší centra začala poskytovat své služby už od 19. století. Pro turisty jsou nejvíce lákavá přímořská lázeňská centra. Mezi takové patří lázně ve městě Opatija, které jsou jedny z nejvíce turisticky vyhledávaných lázeňských měst v Chorvatsku. Opatija leží v Primorsko-

goranské župě nedaleko Rijeky. Další lázně ležící na pobřeží jsou ve městě Crikvenica, která je vzdálená asi 50 km jižně od Opatije. Lázně v Crikvenici jsou známé hlavně díky tzv. talasoterapii – léčbě pomocí mořské vody a dalších látek extrahovaných z moře. Ostrov Pag je zase známým místem pro svou léčbu pomocí bahna. Mezi další léčebná centra patří Bizovačke toplice, Topusko nebo Veli Lošinj (Ministarstvo zdravstva, 2021).

Ve vnitrozemí leží další chorvatská lázeňská města, jako jsou například Krapinské Toplice a jejich lázně Krapin, ve kterých voda vyvěrá ze čtyř pramenů a byla hodnocena jako šestá nejkvalitnější termální voda v Evropě. Jiné léčebné lázně se nachází také v Daruvaru, ve Varaždinu nebo v malých vesničkách Tuhejlské Toplice a Stubičke Toplice (Jutarnji.hr, 2010).

Poměrně netradiční a nezvyklou formou turistiky v Chorvatsku je turistika v zimě. Ze zimních měsíců je vhodné z hlediska turismu a turistiky zmínit lyžařská střediska. Chorvatsko je rozmanitá země a i lyžování patří k oblíbeným, ale přesto ne tolik turisticky přitažlivým místům. Zájemci o tento zimní sport mají několik možností, kde je lyžování běžnou zimní záležitostí.

Nejznámější ze všech lyžařských středisek v Chorvatsku je Sljeme, které leží zhruba 30 km severně od Zagrebu. Sljeme nabízí přes čtyři kilometry sjezdovek s vleky a sedačkovou lanovkou. Trať leží v nadmořské výšce 730 – 1 030 m n. m. Druhým velkým lyžařským střediskem, které je autem vzdálené půl hodiny od Rijeky (a tedy i od moře), je Platak, který má dokonce 5,5 km sjezdovek. Areál zajišťuje pět vleků a sedm typů sjezdovek, z nichž největší zastoupení tvoří modrá a červená obtížnost. Leží v nadmořské výšce 1 100 – 1 363 m n. m. Další střediska se nachází v blízkosti Plitvických jezer (středisko Mukinje), v Kvarneru (Čelimbaša a Rudnik Tršće) a střediska pro nejmenší (v závislosti na množství sněhu, protože se nenachází ve vysokých nadmořských výškách) – Begovo Razdolje, Petehovac – Delnice a Velebno – Baške Oštarije (Bergfex.cz, 2022).

Za návštěvu v zimních měsících v Chorvatsku rozhodně stojí i vánoční trhy ve větších chorvatských městech. Podle článku *Events in urban tourismus – the case of Advent in Zagreb, Croatia,* navštívilo vánoční advent v Zagrebu v prosinci roku 2010 přes 55 tisíc turistů s přenocováním. V tomto roce se advent nacházel na dvou místech v centu hlavního města. Každým rokem se počet příjezdů i nocí ubytovaných turistů zvyšoval a

adventní trhy se rozšiřovaly do více míst po Zagrebu. V prosinci 2019 sčítal Zagreb 250 tisíc nocí turistů a advent s vánočními trhy byl už na 30 místech (Sredanović, Šulc, 2022).

4 Zajímavosti mezi Českem a Chorvatskem

Protože spojení mezi Českou republikou a Chorvatskem není jen o masách turistů jedoucí v létě k Jadranu, existuje mnoho dalších zajímavých skutečností, které tyto dva státy spojují.

Tou nejznámější je česká škola v Daruvaru, která se dělí do dvou táborů: Česká základní škola Jana Amose Komenského v Daruvaru a Česká základní škola Josefa Růžičky v Končenicích ležící necelých 10 km od Daruvaru. Nachází se zde také česká mateřská škola Ferda Mravenec. Historie sahá až do 18. století, kdy začali do Chorvatska přicházet lidé z Česka a postupně se zakládala česká sdružení na různých místech Chorvatska. Mezi lety 1922 – 1936 byla vybudována síť českých škol a jejich paralelních pracovišť. V Daruvaru vznikla česká škola v roce 1922, v Končenicích 1931. Daruvar leží v Bjelovarsko-bilogorské župě, a tak není divu, že právě v této oblasti žije nejvíce Čechů (Svaz Čechů v Republice Chorvatsko, 2022).

Podobné spojení mezi Českem a Chorvatskem vykazují krajanské komunity, tzv. České besedy. Činnost Českých besed se podílí na kulturních akcích v jednotlivých oblastech, kde se vyskytují. Tyto akce jsou převážně folklorní, hudební, taneční, divadelní a výtvarné. V současné době existuje 31 Českých besed, z nichž první byla založena v Zagrebu v roce 1874, druhá byla založena v Dubrovníku v roce 1899. Několik krajanských komunit se vyskytuje také v okolí Daruvaru a další po celém Chorvatsku. Cílem besed je udržování kulturních, vědních, sociálních a dalších vztahů mezi Českou republikou a Chorvatskem (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2022).

Další zajímavostí je turistické značení tras, které se v Chorvatsku nevyjadřuje ve vzdálenosti, ale v hodinách. Jediným místem, kde tomu tak není, je oblast kolem obce Baška na ostrově Krk. Zde jsou trasy vyznačeny tak, jak je známe z Česka. Místní trasy byly vyznačeny Václavem Tupým spolu s Klubem českých turistů (Martínek, 2008).

Spojení mezi Českem a Chorvatskem existuje i ve sportu, konkrétně ve fotbale. Přední chorvatský fotbalový klub Hajduk Split byl založen v Praze, respektive zde přišla myšlenka k jeho založení. Čtveřice chorvatských studentů a fotbalistů – Ivan Šakić, Fabijan Kaliterna, Vjekoslav Ivaniševič a Lucijan Stella se v roce 1911 šli podívat na derby mezi Spartou a Slavií a po zápase zašli do hospody U Fleků v Praze na Novém Městě. Na tomto místě dostali nápad k založení fotbalového týmu v jejich domovském městě a v roce 1911 tak vznikl slavný klub Hajduk. Na počest založení klubu udělalo

vedení Hajduku Split U Fleků slavnost ke sto letům od založení klubu v roce 2011. O pár let později uzavřela Slavia s Hajdukem smlouvu o vzájemné spolupráci (Seznam zprávy, 2021).

Zajímavostí z turistického hlediska je nápad společnosti RegioJet, která v roce 2020 poprvé vyjela vlakem do Chorvatska za poměrně levné ceny a tisíce lidí si tak vyzkoušeli jinou formu cestování do jejich oblíbené země. V roce 2022 se díky společnosti Regiojet s jejich vlaky dá dopravit do více než 50 přímořských destinací (Regiojet, 2022).

5 Praktická část

Bakalářská práce se zabývá cílovými destinacemi v Chorvatsku pohledem českých turistů. Cílem bakalářské práce je zjistit, co vede české turisty k tomu, aby trávili svoji dovolenou v Chorvatsku. Z této obecné formulace se vychází v dotazníkovém šetření, kde se zjišťuje, jestli je hlavní motivací k trávení dovolené v Chorvatsku dojezdová dostupnost, cena, jazyková srozumitelnost, druh dovolené, ubytovací zázemí a služby. Získání potřebných dat bylo provedeno kvantitativním výzkumem na základě dotazníku, který byl respondentům zadáván osobně nebo elektronicky prostřednictvím Google Forms.

Praktická část slouží k zodpovězení těchto otázek:

Co motivuje české turisty k trávení dovolené v Chorvatsku?

Jaký faktor může odradit české turisty od trávení dovolené v Chorvatsku?

Na základě těchto otázek jsou stanoveny hypotézy, které se výzkumným šetřením potvrdí nebo vyvrátí.

Hypotéza 1: Turisté, kteří jezdí do Chorvatska, volí raději vlastní dopravu než hromadně organizovanou dopravou.

Hypotéza 2: Sever jaderského pobřeží je navštěvován častěji než jižní část Chorvatska.

Hypotéza 3: Turisté jezdí do Chorvatska na odpočinkově-relaxační dovolenou než na aktivně-turistickou.

5.1 Metodologický postup

Použitá metoda šetření pro tuto práci byla metoda kvantitativního výzkumu. Gavora (2000) uvádí, že při kvantitativním výzkumu se informace a data dají statisticky zpracovat a vyhodnocovat. Údaje je možné měřit a kvantifikovat a na základě toho se ve výzkumném šetření přezkoumá, jestli se hypotézy potvrdí nebo vyvrátí (Gavora, 2000).

V této bakalářské práci byly vytvořeny a analyzovány jen takové údaje, které bylo možné kvantifikovat. Dotazník vyplnilo 126 respondentů.

Výzkumný vzorek pro tuto práci byl vybírán na základě určitých kritérií. Respondent je plnoletý a tedy sám odpovědný za výběr dovolené, má zkušenosti s trávením dovolené v

Chorvatsku a byl vybrán napříč profesním, příjmovým, věkovým a prostorovým spektrem.

5.2 Dotazník

Příprava dotazníku podléhá specifickým pravidlům. Na úvod je představení a vysvětlení, proč a komu je dotazník určen, na závěr je poděkování. Otázky dotazníku jsou výstižné, neutrální, zahrnují jen jednu problematiku, a měly by být co možná nejkratší. Dotazník obsahuje měřitelné a kategoriální proměnné, otázky otevřené a uzavřené a tvrzení vyjádřená oznamovací větou (Gavora, 2000).

Dotazník se skládá ze dvou částí. První část zahrnuje všeobecné údaje týkající se dotazované osoby. Jednalo se o demografické otázky, jako pohlaví, věk, poloha bydliště, povolání a s kým daná osoba cestuje. Dotazník je anonymní. Druhá část dotazníku (otázky 6 – 16) obsahuje uzavřené, polouzavřené a otevřené otázky, které se týkají cestování do Chorvatska. Zde se zjišťuje, jak a jakým dopravním prostředkem turisté do Chorvatska jezdí a jakou volí cestu, jakou část země nejvíce navštěvují a co považují za nejzajímavější, jak dlouhou dobu tráví na dovolené a jakou volí formu ubytování a stravování, za co nejvíce na dovolené utrácí. V dotazníku je rovněž prostor k vyjádření, co by mohlo dovolenou ještě více zlepšit. Znění dotazníku je uvedeno v příloze I.

5.3 Vyhodnocení dotazníku

První tři otázky se týkají demografických údajů. Podle výsledků první otázky se do dotazníkového šetření zapojilo 126 respondentů, z toho 60 % žen a 40 % mužů.

Druhá otázka se týká věkového složení. Nejvíce respondentů spadá do věkové skupiny 18 – 30 let (64 lidí), ve věkové skupině 41 – 50 a 51 – 60 let byl v obou kategoriích stejný počet (23 lidí), třetí nepočetnější skupinou je věková kategorie 31 – 40 let (13 lidí) a nejméně respondentů (3) jsou ve věkové skupině 61 – a více. Druhá otázka týkající se věkového rozložení respondentů je vyjádřena v grafu č. 3:

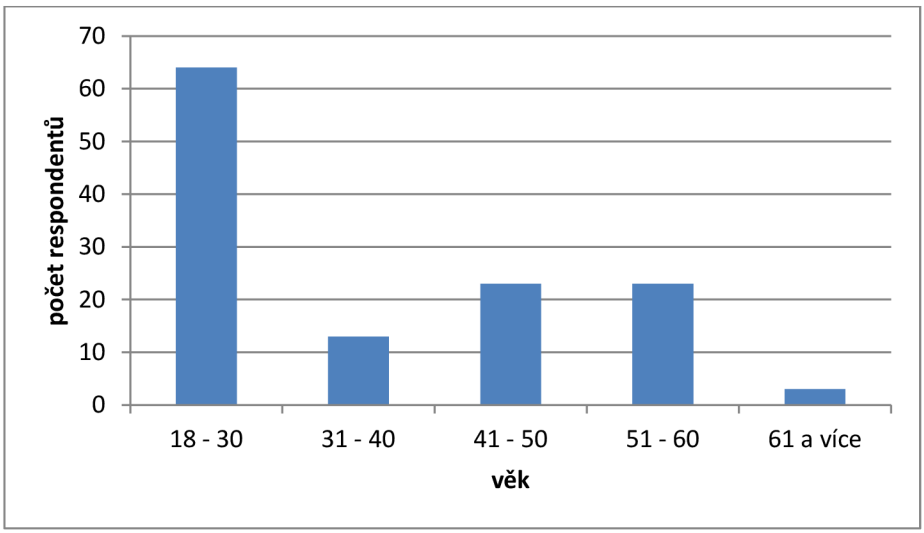

Graf 3 Věkové rozložení respondentů, vlastní zpracování

3. otázka: Bydlíte v kraji:

Více než polovina všech respondentů žije v Jihomoravském kraji, konkrétně je to 52 %, druhým nejpočetnějším krajem je Zlínský kraj (14,6 % respondentů) a třetím je kraj Olomoucký (13 %). Ze zbylých krajů České republiky se zastoupení respondentů pohybuje v rozmezí od 0 – 5,7 %. Zastoupení respondentů z jednotlivých krajů ČR je vyjádřeno na obrázku č. 5.

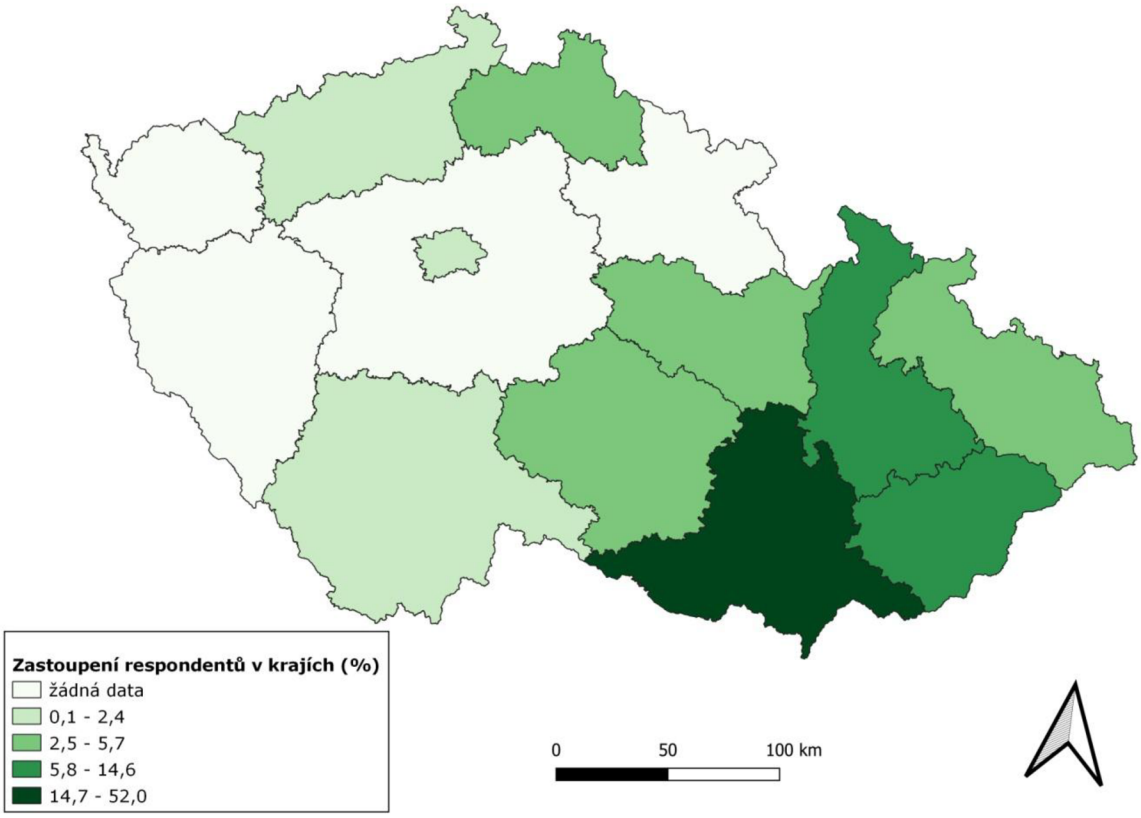

Obr. 5 Zastoupení respondentů v krajích ČR, vlastní zpracování

4. otázka: Jste:

a) student na SŠ b) student na VŠ c) pracující d) nezaměstnaný e) jiné

Nejvíce respondentů tvoří pracující (60 %) a studenti na VŠ (32 %), pouze 4 % jsou studenti na SŠ a jeden člověk je nezaměstnaný. Zbytek lidí spadá do kategorie „jiné“ (mateřská dovolená, důchodce, OSVČ).

5. otázka: Na dovolenou jezdíte:

a) s rodinou *b) s přáteli* *c) s partnerem / partnerkou* *d) sám/a*

Nejvíce respondentů jezdí na dovolenou s rodinou (53,6 %), dále pak nejvíce s přáteli (24 %), s partnerem či partnerkou 20 % a nejméně sám/a (2,4 %).

Druhá část dotazníku (otázky 6 – 16) se týkají cestování do Chorvatska.

6. otázka: Do Chorvatska jezdíte:

a) s cestovní kanceláří *b) na vlastní pěst* *c) kombinuji obojí*

Značná část respondentů (61,6 %) upřednostňuje cestování do Chorvatska na vlastní pěst. 21,6 % respondentů kombinuje obě dvě možnosti a zbylých 16,8 % dotázaných dává přednost cestovní kanceláři.

V případě, že cestujete do Chorvatska vlastní dopravou (autem), upřednostňujete trasu přes:

a) Rakousko *b) Maďarsko*

Většina z dotázaných preferuje trasu přes Rakousko (76,5 %), zbývajících 23,5 % jezdí do Chorvatska přes Maďarsko. Trasy jsou vyznačené na obrázku č. 6.

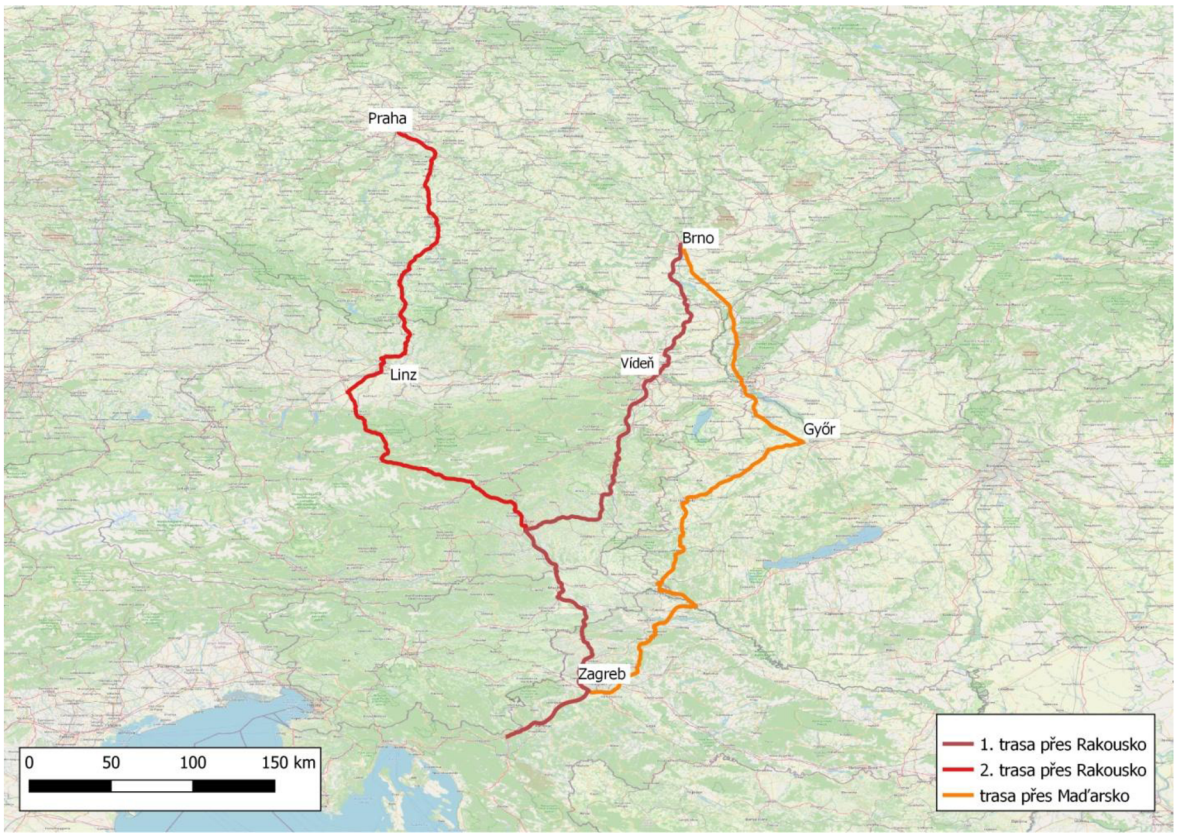

Obr. 6 Nejčastější trasy Čechů při cestě do Chorvatska, vlastní zpracování

7. otázka: Nejraději jezdíte do oblasti:

a) Istrie (Pula, Rovinj, Umag..)

b) Kvarner (Rijeka, Senj, Krk, Rab, Cres..)

c) severní Dalmácie (Zadar, Šibenik, Biograd na Moru..)

d) střední Dalmácie (Makarská riviéra, Split, Trogir..)

e) jižní Dalmácie (Dubrovník, Korčula, Pelječas..)

f) vnitrozemí

Všechny nabízené oblasti mají (až na vnitrozemí) podobně zastoupenou oblibu u respondentů, avšak největší podíl z nich nejraději jezdí do střední Dalmácie (29,8 %). Druhou nejoblíbenější částí Chorvatska je severní a jižní Dalmácie (obě shodně 21 % respondentů), poté Kvarner (15,3 %) a Istrie (12,1 %). Do vnitrozemí Chorvatska nejraději cestuje pouze jeden ze všech dotázaných (0,8 %). 7. otázka je graficky znázorněna na obrázku č. 7.

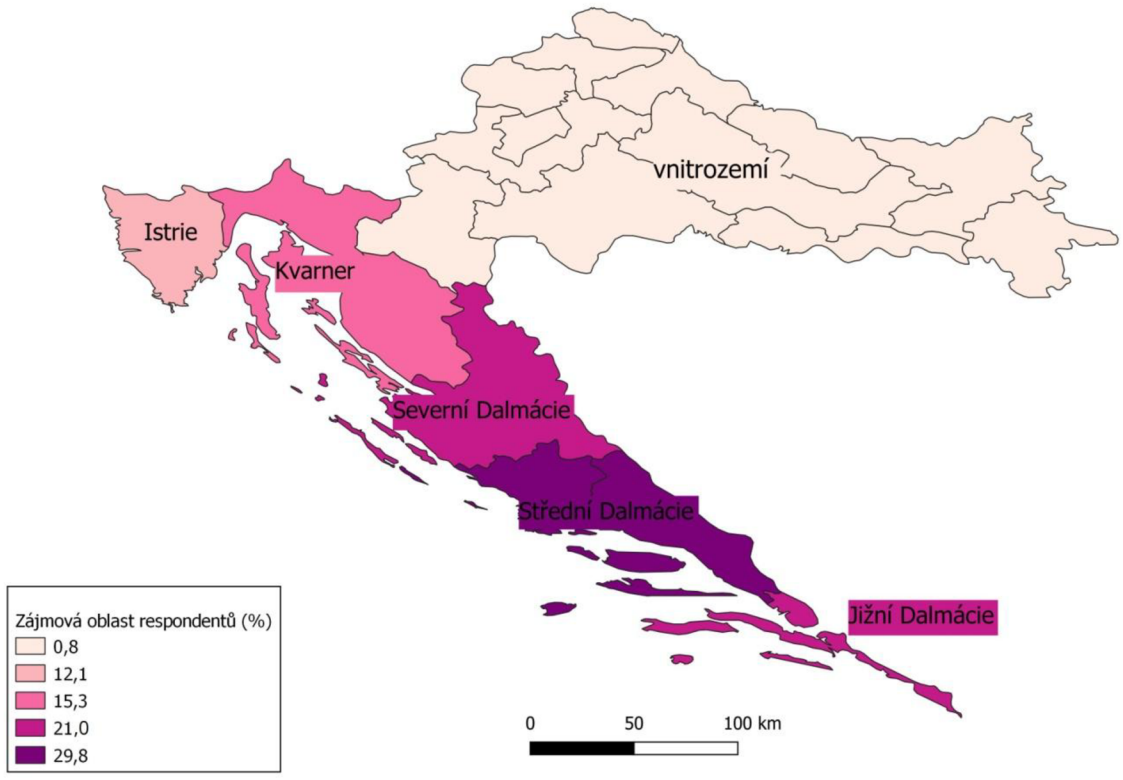

Obr. 7 Nejlepší oblasti Chorvatska podle respondentů, vlastní zpracování

8. otázka: K cestě do Chorvatska využíváte nejčastěji:

a) auto *b) autobus* *c) letadlo* *d) vlak* *e) motorku* *f) jiné*

Typickým dopravním prostředkem dotázaných je z naprosté většiny auto (80 %). Druhým nejvyužívanějším dopravním prostředkem je autobus, který k cestě do Chorvatska využívá 14,4 % respondentů. 2,4 % respondentů do Chorvatska létá letadlem a nejmenší část jezdí vlakem nebo na motorce (u obou možností pouze 0,8 %).

9. otázka: V Chorvatsku obvykle trávíte:

a) méně než týden *b) týden* *c) dva týdny* *d) více než dva týdny*

Z nabízených možností respondenti v Chorvatsku nejvíce tráví pobyt dlouhý jeden týden (75,2 %), pobyt na dva týdny preferuje 23,2 % dotázaných a 1,6 % lidí upřednostňuje pobyt kratší než jeden týden. Více než dva týdny v Chorvatsku nikdo z dotázaných netráví.

10. otázka: V Chorvatsku preferujete tento typ ubytování:

a) hotel *b) apartmán* *c) stan* *d) bungalov* *e) na lodi* *f) jiné*

Nejčastější formou ubytování v Chorvatsku je dle respondentů apartmán, který zvolilo 76,7 % dotázaných. 10,5 % lidí preferuje hotel a 7,3 % bungalov. Pobyt strávený ve stanu nebo lodi upřednostňuje u každé z možností 2,4 % dotázaných a 0,8 % (1 člověk) si vybral/a možnost jiné, a to v kempu v karavanu.

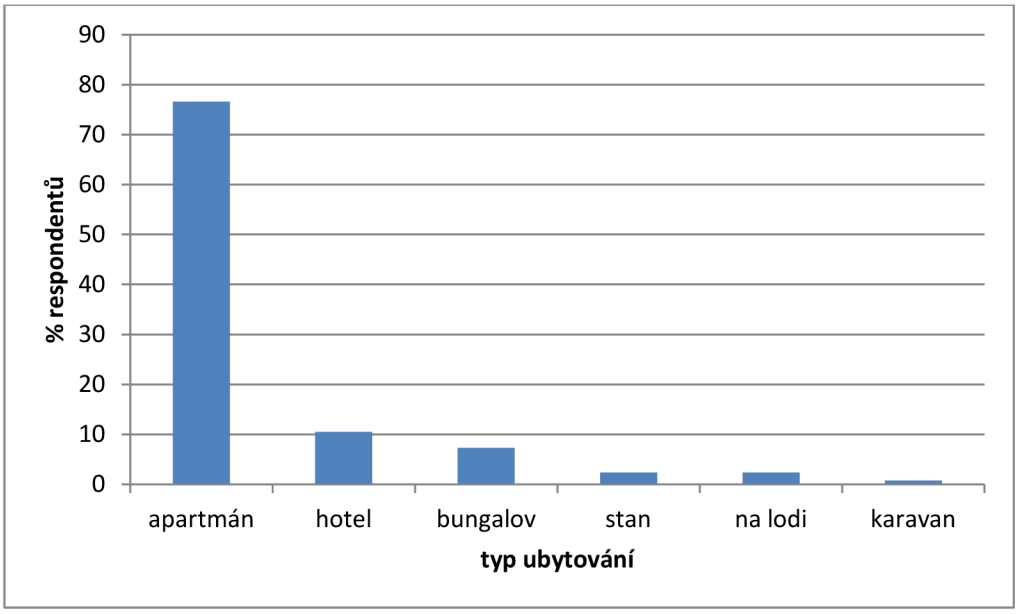

Graf 4 Preferovaný typ ubytování, vlastní zpracování

11. otázka: Na dovolené v Chorvatsku máte stravu ve formě:

a) all inclusive *b) plná penze* *c) polopenze* *d) snídaně* *e) vlastní*

Typickou formou stravování dotázaných je v Chorvatsku vlastní strava, kterou zvolilo 68,8 %. Druhým nejčastějším typem stravování je polopenze (20 %), all inclusive preferuje 6,4 % respondentů, plnou penzi 3,2 % a stravu ve formě snídaní si volí 1,6 % dotázaných.

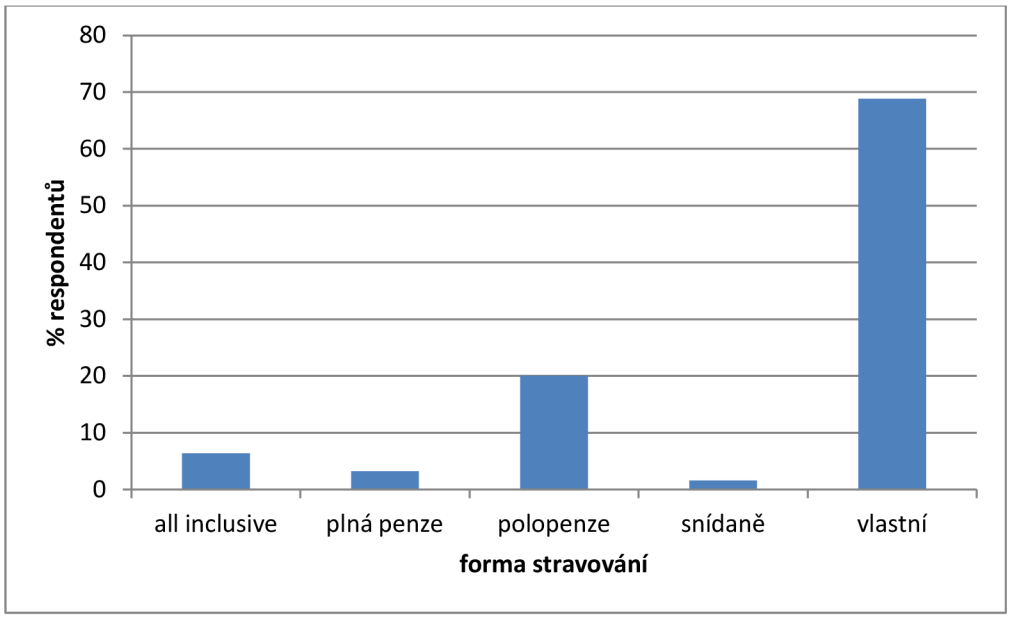

Graf 5 Preferovaný typ stravování, vlastní zpracování

12. otázka: Pobyt v Chorvatsku trávíte:

a) na pláži (koupání, opalování) *b) prováděním vodních sportů (potápění, plachtění)*

c) turistikou *d) návštěvou památek*

e) zábavou (kluby, diskotéky) *f) jiné*

Pobyt v Chorvatsku tráví 78,2 % respondentů na pláži (možnost a). Druhou nejčastější odpovědí je pobyt strávený turistikou (7,3 %). Přes 5 % dotázaných si zvolilo jinou možnost, kde si vybrali kombinaci nabízených možností. Prováděním vodních sportů tráví pobyt v Chorvatsku 4,8 % dotázaných, návštěvu památek preferuje 3,2 % a pobyt ve formě zábavy volí 1,6 % respondentů.

Největší a nejznámější oblast nočních klubů a diskoték se nachází kolem obce Novalja na ostrově Pag. Nejvýznamnější část klubové turistiky se koncentruje na pláži Zrće

s tamními kluby Aquarius, Euphoria, Papaya, Rocks Beach Club a další. Přímo v centru Novalje na pobřeží leží druhá velká část diskoték – Cocomo (Domagoj, 2018).

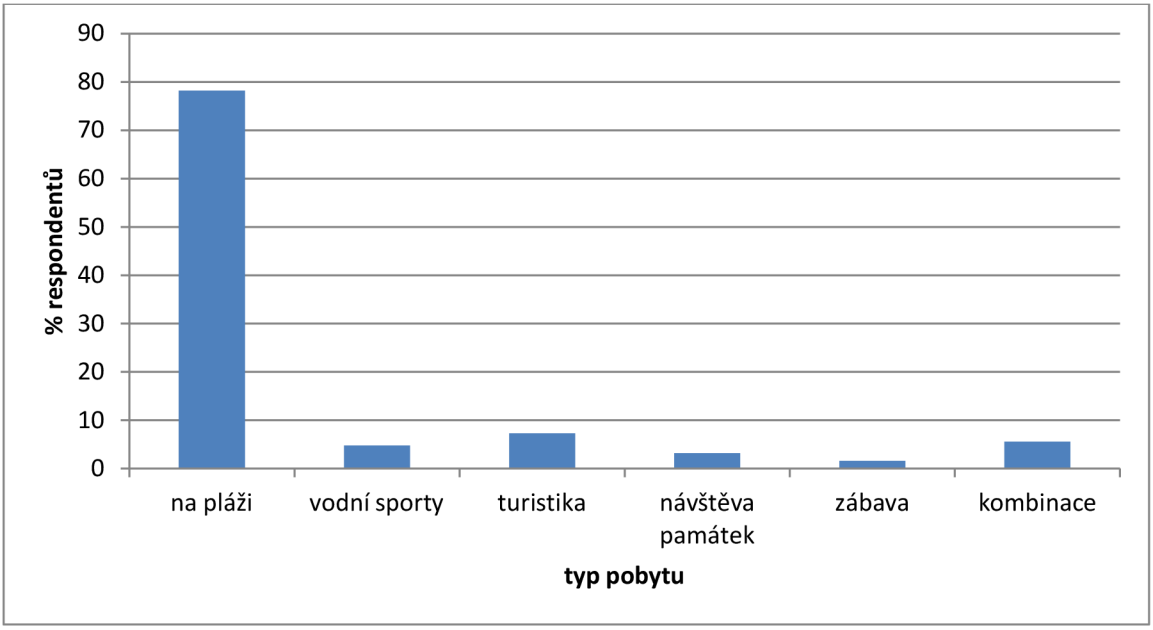

Graf 6 Forma trávení pobytu, vlastní zpracování

13. otázka: Za co nejvíce na dovolené v Chorvatsku utrácíte:

a) jídlo a pití *b) organizované výlety* *c) suvenýry* *d) jiné*

Podle odpovědí respondentů se na dovolené v Chorvatsku nejvíce utrácí za jídlo a pití, tuto možnost zvolilo 80 % dotázaných. 15,2 % respondentů nejvíce utrácí za organizované výlety, 4 % za suvenýry a 0,8 % za vlastní výlety.

14. otázka: Proč si volíte pro dovolenou právě Chorvatsko?

a) cenová dostupnost *b) jednoduché dorozumění* *c) hezká příroda a moře*

d) vzdálenost z ČR *e) kultura a památky* *f) jiné*

Nejvíce respondentů (41,5 %) si vybírá Chorvatsko z důvodu hezké přírody a moře. Druhým nejdůležitějším faktorem jsou vzdálenost z ČR a cenová dostupnost (u obou možností 26 % respondentů). 3,3 % dotázaných volí Chorvatsko z důvodu jednoduchého dorozumění a 1,6 % díky kombinaci cenové dostupnosti, moře a vzdálenosti z ČR. Jeden člověk si vybírá Chorvatsko díky jeho kultuře a památkám a jeden odpověděl, že musí.

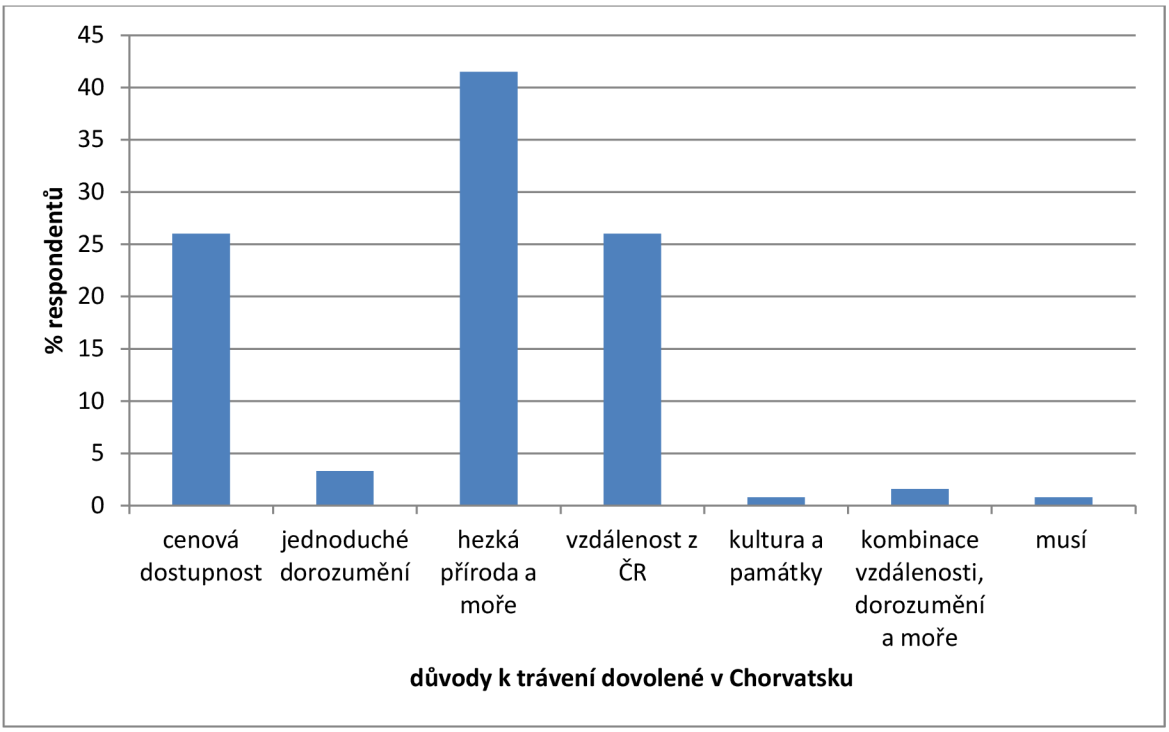

Graf 7 Co nejvíce přitahuje respondenty do Chorvatska, vlastní zpracování

15. otázka: Jakou kulturní nebo přírodní památku považujete za nejzajímavější?

Na základě četnosti odpovědí respondentů jsou nejzajímavější památky v Chorvatsku Plitvická jezera a město Dubrovník. Obě tyto památky byly respondenty označeny 9 krát. Za Plitvickými jezery a Dubrovníkem stojí Jadranské moře, které se sice nedá považovat za památku, nicméně Jadran k Chorvatsku neodmyslitelně patří, a proto ho zvolilo 8 respondentů. V pořadí třetí nejzajímavější památka jsou dle respondentů vodopády Krka, které označilo 7 lidí. Následuje Trogir (5 lidí), Pula (4 lidé) a další města jako Split, Biokovo, Zadar a další. Z dalších míst respondenti zmiňují Velebity, Omišskou soutěsku, Poloostrov Pelječas a jiné.

Zajímavostí je, že Zagreb, jakožto hlavní město, bylo označeno za nejzajímavější místo pouze jedním respondentem.

5 nejčastějších míst + Jadranské moře zobrazuje také obrázek č. 8.

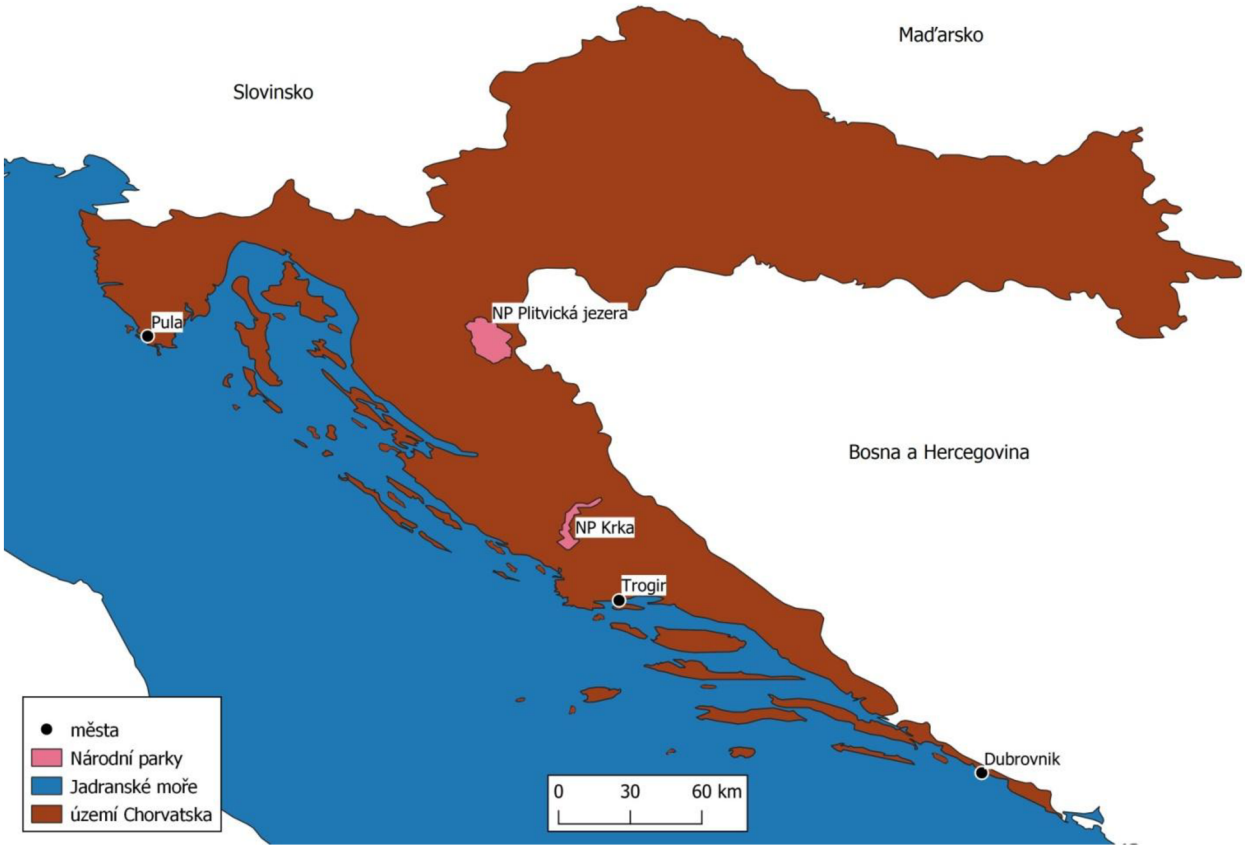

Obr. 8 Nejzajímavější místa v Chorvatsku podle respondentů, vlastní zpracování

Dubrovník je mimo jiné typickým příkladem problematiky overtourismu v Chorvatsku. Podle článku *A digital response system to mitigate overtourism. The case of Dubrovnik,* každý den město navštíví okolo pěti tisíc turistů, kteří zde přespí v nějakém druhu ubytovacího zařízení, přitom Dubrovník disponuje necelými 13 tisíci lůžky v hotelech a dalšími 19 tisíci lůžek ve formách ubytování typu Airbnb - data z roku 2019 (Camatti, 2020).

16. otázka: Co byste navrhovali zdokonalit, aby byl Váš pobyt v Chorvatsku ještě lepší?

Poslední otázka z dotazníkového šetření poukazuje na skutečnost, že většina z respondentů je s pobytem v Chorvatsku spokojená a nemají potřebu něco zlepšovat. K takovému tvrzení se přiklání 30,6 % dotázaných. 21 % respondentů by uvítalo celkové zlevnění cen, 11,3 % by chtělo zrušit hraniční kontroly a 8,1 % uvádí, že ke zlepšení jejich pobytu by vedlo méně turistů a méně Čechů. Další možnosti ke zlepšení pobytu v Chorvatsku je dle respondentů přechod na eura a více písčitých pláží (u každé

z možností 4,8 % dotázaných). V neposlední řadě respondenti uvádí zlepšit dopravu a infrastrukturu, čistší moře nebo mentalitu Chorvatů (u každé ze tří možností 3,2 %).

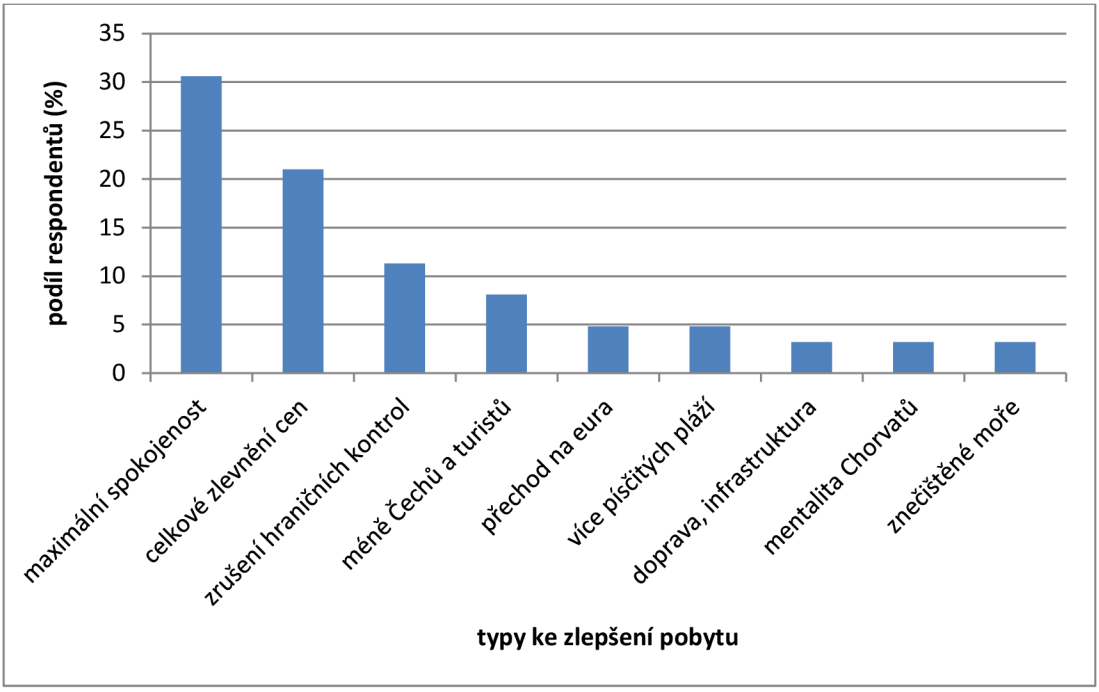

Graf 8 Návrhy ke zlepšení pobytu v Chorvatsku podle respondentů, vlastní zpracování

5.4 Vyhodnocení výzkumných otázek

Cílem práce bylo zjistit, co vede české turisty k tomu, aby trávili svoji dovolenou v Chorvatsku. Hlavním důvodem je hezká příroda a moře, což uvedlo 41,5 % respondentů, dále pak vzdálenost z ČR (uvedlo 26 % dotázaných) a cenová dostupnost (uvedlo rovněž 26 % dotázaných). Na základě tohoto cíle byly formulovány výzkumné otázky a hypotézy. Vyhodnocením dotazníku se přišlo na následující zjištění:

Co motivuje české turisty k trávení dovolené v Chorvatsku?

Na základě odpovědí respondentů z otázek dotazníku 12 a 14 přitahuje české turisty do Chorvatska pobyt na pláži (78,2 %), hezká příroda a moře (41,5 %), cenová dostupnost (26 %) a vzdálenost z České republiky (26 %).

Jaký faktor může odradit české turisty od trávení dovolené v Chorvatsku?

České turisty mohou od pobytu v Chorvatsku odradit vysoké ceny, příliš mnoho turistů kontroly na hraničních přechodech a místní měna. Poslední dva zmíněné faktory už ale

nebudou aktuální, protože Chorvatsko zavádí od 1. 1. 2023 měnu euro a ve stejný den bude také členem Schengenu – evropského bezhraničního prostoru.

Na základě těchto otázek byly stanoveny hypotézy.

Hypotéza 1: Turisté, kteří jezdí do Chorvatska, volí raději vlastní dopravu než hromadně organizovanou dopravou.

Tato hypotéza byla potvrzena. Podle údajů z dotazníku volí 80,8 % respondentů dopravu do Chorvatska vlastním dopravním prostředkem a jen 19,2 % hromadnou organizovanou dopravu.

Hypotéza 2: Sever jaderského pobřeží je navštěvován častěji než jižní část Chorvatska.

Tato hypotéza byla vyvrácena. Na sever jaderského pobřeží (Istrie a Kvarner) jezdí 27,4 % respondentů a na zbytek jaderského pobřeží jezdí 71,8 % dotázaných.

Hypotéza 3: Turisté jezdí do Chorvatska na odpočinkově-relaxační dovolenou než na aktivně-turistickou.

Tato hypotéza byla potvrzena. 78,2 % respondentů tráví dovolenou v Chorvatsku na pláži a zbylých 21,8 % tráví dovolenou aktivně.

Na základě vyhodnocení dotazníku bylo zjištěno, že největší motivací pro trávení dovolené v Chorvatsku je pobyt u moře nejčastěji na jeden týden. Dále bylo zjištěno, že nejvíce turistů preferuje cestu vlastním dopravním prostředkem přes Rakousko do cílové destinace nacházející se ve střední Dalmácii. Dotázaní nejvíce upřednostňují ubytování v apartmánu s vlastní formou stravování. Jako nejatraktivnější místa byla uvedena Plitvická jezera, vodopády Krka a města Pula, Trogir a Dubrovník.

5.5 Diskuze výsledků

Dotazníkovým šetřením se zjistilo, že tři čtvrtiny dotázaných turistů jezdí do Chorvatska přes Rakousko a jen čtvrtina přes Maďarsko, přičemž všichni z této čtvrtiny jsou z východní Moravy. Důvody, proč tito lidé volí cestu přes Maďarsko, mohou být takové, že se chtějí vyhnout silnému provozu ve Vídni, ušetřit za dálniční poplatek na rakouské dálnici a rovněž za relativně drahý poplatek za dálnici ve Slovinsku.

Volba formy stravování úzce souvisí s otázkami dopravy a ubytování. Většina respondentů jezdí na dovolenou vlastním autem do apartmánů, kde je možnost vaření.

Proto si tito turisté mohou přivést nebo zajet dokoupit potraviny podle vlastní chuti a potřeby.

Poslední otázka dotazníku vybízí k zamyšlení, co by mohlo dovolenou ještě více vylepšit. Třetina dotazovaných je s dovolenou maximálně spokojena a nemá potřebu cokoliv zlepšovat. Zbývajících přibližně 70 % respondentů zmínilo pouze drobné nedostatky, z nichž některé mohou být odstraněny díky politickým dohodám a jednáním ze strany vrcholných státních představitelů (např. zrušení hraničních kontrol, zavedení eura, zlevnění cen). Některé z těchto návrhů už ale v letošním roce vešly v platnost.

Některé nedostatky zmíněné v dotazníku však odstraněny být nemohou. Jedná se o objektivní skutečnosti, např. o potřebu více písčitých pláží nebo o změnu mentality Chorvatů. Zde se ale mohou turistům doporučit ojedinělá místa na pobřeží, kde jsou písčité pláže s pozvolným vstupem do moře nebo místa mimo turistická centra a stojící o samotě, kde se turista vyhne jednání s ostatními lidmi, včetně Chorvatů.

Ti, kteří jsou nespokojeni, jezdí pravděpodobně do turisticky vytížených oblastí, kde se v souvislosti s větší koncentrací lidí zvyšují ceny ubytování i spotřebního zboží v obchodech a kde i kvalita čistoty moře může být zhoršena. Díky znalosti prostředí se ale může i těmto turistům doporučit místo k trávení dovolené, které by jejich potřebám naprosto vyhovovalo.

6 Závěr

Cestování do Chorvatska obzvláště v letních měsících je mezi Čechy velmi oblíbené, protože se jedná o prázdninovou destinaci, která se nachází relativně blízko k českým hranicím a čeští turisté zde většinou nemají problém dorozumět se.

V bakalářské práci s názvem *Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů* bylo rozebíráno, co vede české turisty k trávení dovolené v Chorvatsku. V teoretické části byla představena problematika cestovního ruchu z obecného hlediska, dále byla popsána geografie Chorvatska se zaměřením na obyvatelstvo a sídelní systém a v poslední kapitole se uvádí zajímavosti mezi spojením Česka a Chorvatska. Pro cestovní ruch v Chorvatsku jsou důležité atraktivní cíle, jako jsou národní parky a památky UNESCO. Tyto významné cíle, které jsou na jedné straně důležité z ekonomického hlediska kvůli přílivu finančních prostředků, mohou ale na druhé straně přispívat k problémům kvůli nadměrnému počtu turistů. V praktické části byl 126 respondentům zaslán dotazník, který byl následně vyhodnocen. Teoretická i praktická část byla pro přehlednost doplněna mapami, grafy a tabulkou.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, co vede české turisty k tomu, aby trávili svou dovolenou v Chorvatsku. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že turisté volí dovolenou v Chorvatsku především kvůli hezké přírodě a krásnému moři. Druhým důvodem je pak vzdálenost z ČR a cenová dostupnost.

Obecný cíl byl doplněn dílčími otázkami a hypotézami. První dílčí otázka se zaměřila na to, co motivuje české turisty k trávení dovolené v Chorvatsku. Bylo zjištěno, že čeští turisté jezdí do Chorvatska kvůli koupání v moři a slunění se na pláži. Druhá dílčí otázka se zabývala tím, co může české turisty odradit od trávení pobytu v Chorvatsku. Výsledky v praktické části ukázaly, že turisty by od trávení dovolené v Chorvatsku mohly odradit vysoké ceny, zdlouhavé hraniční kontroly a vysoká koncentrace turistů na jednom místě. Od začátku letošního roku 2023 se díky vstupu Chorvatska do schengenského prostoru a vstupu do eurozóny turisté vyhnou alespoň hraničním kontrolám, což může zvýšit atraktivitu této země pro velký počet turistů a Chorvatsko se tak stane ještě více oblíbenou destinací.

Přínosem této práce je představit i některé méně známé lokality, které si rovněž zaslouží pozornost stejně jako ty známé a vyhlášené. Tyto informace pak můžou pomoci pro

kvalitnější plánování dovolené v Chorvatsku jak individuální cestovatelé, tak i skupinové zájezdy organizované cestovními kancelářemi.

Vzhledem k tomu, že kvalitní regenerace přispívá k duševní a fyzické pohodě, je proto důležité efektivně naplánovat relativně krátký čas dovolené, který člověk má k dispozici. A to věřím, že k tomu tato práce přispěla.

7 Summary

The bachelor's thesis entitled *Destinations in Croatia from the point of view of Czech tourists* analyzed what motivates Czech tourists to spend their holidays in Croatia. A questionnaire survey revealed that tourists choose a holiday in Croatia mainly because of the beautiful nature and the beautiful sea. The second reason is the distance from the Czech Republic and affordability.

The results in the practical part showed that high prices, lengthy border checks and a high concentration of tourists in one place could discourage tourists from spending their holidays in Croatia. From the beginning of this year 2023, thanks to Croatia's entry into the Schengen area and the entry into the Eurozone, tourists will at least avoid border checks, which can increase the attractiveness of this country to a large number of tourists and thus make Croatia an even more popular destination.

The contribution of this work is to present some lesser-known localities, which also deserve attention as well as the well-known and famous ones. This information can help both individual travellers and group tours organized by travel agencies to better planning their vacation in Croatia.

Since a good recovery is essential for mental and physical well-being, therefore it is important to plan the relatively short vacation time effectively. And I believe that this work contributed to that.

Seznam zdrojů

Seznam literatury:

CAMATTI, Nikola, BERTOCCHI, Dario, CARIĆ, Hrvoje and VAN DER BORG. A digital response system to mitigate overtourism. The case of Dubrovnik. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group. 2020, ročník 37 (8-9), s. 893-897. DOI:10.1080/10548408.2020.1828230.

GAVORA, Peter. 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu.* Brno: Paido. Edice pedagogické literatury.

GRAČAN, Daniela, GREGORIČ, Marina and MARTINIČ Tanja. Nautical tourism in Croatia: Current situation and outlook. Conference: 23rd Biennial International Congress, Tourism and Hospitality Industry 2016, Trends and Challenges. At: Opatija, Hrvatska, 28.-29.04.2016. Congress proceedings. 2016, s. 66-79.

GRIFFITHS, Huw I., KRIŠTUFEK, Boris, REED, Jane M. *Balkan Biodiversity: Pattern and Process in the European Hotspots.* Dordrecht: Springer Netherlands, 2004, s. 219-306. DOI: 10.1007/978-1-4020-2854-0.

HRALA, Václav, ŠAFAŘÍK, Viktor (ed.). 2013. *Geografie cestovního ruchu.* 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis.

INDROVÁ, Jarmila. 2008. *Cestovní ruch pro všechny: [odborná školení a vzdělávání pracovníků územní veřejné správy pro oblast cestovního ruchu].* Praha: Tribun EU. Knihovnicka.cz.

KOŽUL, Domagoj. 2018. Digitalni repozitorij Sveučilišta u Zagrebu: *Utjecaj clubbing turizma na transformaciju Grada Novalje*. Diplomová práce. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. S. 7-16.

MARIOT, Peter. 1983. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda.

MARIOT, Peter and Veronika MÜLLEROVÁ. 1992. *Zeměpis cestovního ruchu: učeb. podle dosavadních učeb. osnov pro stř. hotelové školy a pomaturitní stud.: Obor Cestovní ruch.* Praha: Státní pedagogické.

MARTÍNEK, Jiří. 2008. *Chorvatsko: atlas turistických zajímavostí* [1:200 000]. Praha: Kartografie Praha.

SEDLÁČKOVÁ, Jolana. Podzim v chorvatském vnitrozemí. Praha: Přírodovědecké vydavatelství. *Lidé a země: zeměpisný a cestopisný měsíčník.* 2022, ročník 71, s. 61-67.

SREDANOVIĆ, Klara and ŠULC, Ivan. 2022. Events in urban tourism – the case of Advent in Zagreb, Croatia. *Geographia Polonica*. Department of Geography, Faculty of Science, University of Zagreb. 2022, ročník 95(2), s. 139-156.
DOI: 10.7163/GPol.0230.

ŠTÝRSKÝ, Jiří and Jiří ŠÍPEK. 2009. *Geografie cestovního ruchu Evropy a světa: úvod do geografie, geografie světového hospodářství, geografie cestovního ruchu Evropy a světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací Evropy a dalších světadílů s důrazem na působení genia loci a zážitkovou turistiku.* 5. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus.

VOTOUPALOVÁ, Alena. 2019. *Speciální druhy cestovního ruchu. Výukový materiál*. Litoměřice: VOŠ, Obchodní akademie.

Internetové zdroje:

Bergfex.cz: https://www.bergfex.cz/kroatien/top10/ [cit. 23. 11. 2022].

CLDT (Croatian long distance trail): https://cldt.hr [cit. 19. 11. 2022].

Croatia.hr: https://croatia.hr/cs-cz/outdoor-a-aktivni-dovolena/turistika-a-horolezectvi [cit. 19. 11. 2022].

Državni zavod za statistiku, 2019 (migrace): https://podaci.dzs.hr/en/statistics/population/census/ [cit. 21. 10. 2022].

Državni zavod za statistiku, 2021 (struktury obyvatelstva): https://podaci.dzs.hr/en/statistics/population/census/ [cit. 21. 10. 2022].

Državni zavod za statistiku, 2021 (tabulka největších měst): https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/popis-stanovnistva/ [cit. 30. 10. 2022].

Državni zavod za statistiku, 2021 (příjezdy a počty nocí turistů): https://web.dzs.hr [cit. 2. 11. 2022].

Državni zavod za statistiku, 2021 (podíl turistů ze světa): https://web.dzs.hr/arhiva_e.htm [cit. 2. 11. 2022].

Državni zavod za statistiku, 2022 (sídelní systém): https://web.dzs.hr [cit. 28. 10. 2022].

Eurostat, 2021 (obyvatelstvo): https://appsso.eurostat.ec [cit. 21. 10. 2022].

Eurostat, 2021 (regiony NUTS-2): https://ec.europa.eu/ [cit. 12. 12. 2022]

Forbes: https://forbes.com/ [cit. 15. 11. 2022].

Hrvatska gospodarska komora, 2015: https://hgk.hr [cit. 30. 1. 2023].

Chorvatsko.cz: https://www.chorvatsko.cz/obec/natur.html [cit. 18. 11. 2022].

Jutarnji.hr: https://www.jutarnji.hr/naslovnica/top-8-toplica-sjeverne-i-sredisnje-hrvatske-2121864 [cit. 20. 11. 2022].

Mapy.cz [cit. 17. 10. 2022].

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, 2021: https://mmpi.gov.hr/more-86/unutarnja-plovidba-rijecni-promet/plovni-putovi/8646 [cit. 17. 10. 2022].

Ministarstvo regionalnoga razvoja, 2019: https://razvoj.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-1939/otoci-i-priobalje/3834 [cit. 17. 10. 2022].

Ministarstvo zdravstva: https://zdravlje.gov.hr [cit. 20. 11. 2022].

Ministerstvo zahraničních věcí: https://www.mzv.cz/ [cit. 25. 11. 2022].

Nacionalni park Mljet: https://np-mljet.hr/ [cit. 8. 11. 2022].

Our World in Data: https://ourworldindata.org/urbanization#share-of-populations-living-in-urban-areas [cit. 15. 10. 2022].

Regiojet: https://regiojet.cz/ [cit. 27. 11. 2022].

Seznam zprávy: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/po-stopach-legendy-slavny-hajduk-zalozili-studenti-v-prazske-pivnici [cit. 26. 11. 2022].

Svaz Čechů v Republice Chorvatsko: https://www.savez-ceha-rh.hr/index.php/cz/onas/historie/ceske-skoly-v-rch [cit. 25. 11. 2022].

UNESCO, 2022: https://whc.unesco.org [cit. 9. 11. 2022].

Přílohy

Příloha 1: dotazník

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Martin Klaus a jsem student Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Pro svou bakalářskou práci s názvem *Cílové destinace v Chorvatsku pohledem českých turistů* si Vás dovoluji oslovit a požádat o vyplnění dotazníku. Dotazník je anonymní a vyplnění Vám zabere max. 5 minut. Výsledky dotazníkového šetření budou použity ke zpracování mé bakalářské práce.

Předem děkuji za vyplnění.

DOTAZNÍK

Obecné údaje

1. Pohlaví: muž žena

2. Věk:
a) 18-30 b) 31-40 c) 41-50 d) 51-60 e) 61 a více

3. Bydlíte v kraji: .....

4. Jste:
a) student SŠ b) student VŠ c) pracující d) nezaměstnaný e) jiné

5. Na dovolenou jezdíte:
a) s rodinou b) přáteli c) s partnerem / partnerkou d) sám/a

Cestování do Chorvatska

6. Do Chorvatska jezdíte:
a) s cestovní kanceláří b) na vlastní pěst c) kombinuji obojí

V případě, že cestujete do Chorvatska vlastní dopravou (autem), upřednostňujete trasu přes:

a) Rakousko b) Maďarsko

7. Nejraději jezdíte do oblasti:
a) Istrie (Pula, Rovinj, Umag..) b) Kvarner (Rijeka, Senj, Krk, Rab, Cres..) c) Severní Dalmácie (Zadar, Šibenik, Biograd na Moru..) d) Střední Dalmácie (Makarská riviéra, Split, Trogir..) e) Jižní Dalmácie (Dubrovnik, Korčula, Pelješac..) f) vnitrozemí

8. K cestě do Chorvatska využíváte nejčastěji:
a) auto b) autobus c) letadlo d) vlak e) motorku f) jiné

9. V Chorvatsku obvykle trávíte:
a) méně než týden b) týden c) dva týdny c) více než dva týdny

10. V Chorvatsku preferujete tento typ ubytování:
a) hotel b) apartmánu c) stan d) bungalov e) na lodi f) jiné

11. Na dovolené v Chorvatsku máte stravu ve formě:
a) all inclusive b) plná penze c) polopenze d) snídaně e) vlastní

12. Pobyt v Chorvatsku trávíte:
a) na pláži (koupání, opalování) b) prováděním vodních sportů (potápění, plachtění)
c) turistikou d) návštěvou památek e) zábavou (noční kluby, diskotéky)
f) jiné .....

13. Za co nejvíce na dovolené v Chorvatsku utrácíte:
a) jídlo a pití b) organizované výlety c) suvenýry d) jiné .....

14. Proč si volíte pro dovolenou právě Chorvatsko?
a) cenová dostupnost b) jednoduché dorozumění c) hezká příroda a moře
d) vzdálenost z ČR e) kultura a památky f) jiné

15) Jakou kulturní nebo přírodní památku považujete za nejzajímavější?
.....

16) Co byste navrhovali zdokonalit, aby byl Váš pobyt v Chorvatsku ještě lepší?
.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.